

პილარ 3-ის წლიური ანგარიში

2024 წელი

შინაარსი

1.	შესავალი	3
2.	მენეჯმენტის განცხადება	3
3.	ძირითადი მაჩვენებლები	3
4.	კაპიტალის შესახებ ინფორმაცია	4
1.	კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნები	4
2.	კაპიტალის ინსტრუმენტები	4
5.	ბანკის სტრუქტურა	7
6.	აქციონერებთან დაკავშირებული საკითხები	7
7.	კორპორაციული მართვა	8
8.	ბანკის სტრატეგია	10
9.	რისკების მართვა	10
1.	ბანკის რისკის სტრატეგია	10
2.	რისკ-აპეტიტი	11
3.	ძირითადი რისკები	12
4.	საკრედიტო რისკი	16
5.	საბაზრო რისკი	17
6.	ლიკვიდობის რისკი	18
7.	საოპერაციო რისკი	19
8.	სხვა რისკები	21
1.	შესაბამისობის რისკი	21
2.	რეპუტაციის რისკი	22
3.	სტრატეგიული რისკი	23
4.	მოდელის რისკი	23
9.	მიტიგაციის საშუალებები	23
10.	საკრედიტო შეფასების გარე ინსტიტუტები	24
10.	ანაზღაურებასთან დაკავშირებული საკითხები	26
11.	პილარ 3-ის ანგარიშგების დანართები	32

1. შესავალი

ანგარიშგება ეფუძნება ბაზელის საბანკო ზედამხედველობის კომიტეტის პილარ 3-ის გამჭვირვალობის და ევროკავშირის N 575/2013 დირექტივის მოთხოვნებს, რომლის შესაბამისი მოთხოვნები შემუშავებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ „კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესით“.

2. მენეჯმენტის განცხადება

ბანკის დირექტორატი ადასტურებს მოცემულ პილარ 3-ის ანგარიშგებაში ასახული ყველა მონაცემისა და ინფორმაციის უტყუარობასა და სიზუსტეს. ანგარიშგება მომზადებულია სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებული შიდა კონტროლის პროცესების სრული დაცვით, წინამდებარე ანგარიშგება აკმაყოფილებს საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2017 წლის 22 ივნისის N92/04 ბრძანებით დამტკიცებული "კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესის" (შემდგომი ცვლილებებით) მოთხოვნებსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილ სხვა წესებსა და ნორმებს. რეგულაციის თანახმად, არ არის სავალდებულო პილარ 3-ის ფარგლებში გამოქვეყნებული ინფორმაციის აუდიტი.

3. ძირითადი მაჩვენებლები

ცხრილში მოცემულია სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ ძირითადი მაჩვენებლები 2024 და 2023 წლის მდგომარეობით ერთეულ ეროვნულ ვალუტაში (ლარებში):

	2024**	2023**
კაპიტალის მაჩვენებლები ბაზელ III-ზე დაფუძნებული ჩარჩოს მიხედვით (მოცულობა, ლარი)		
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	273,905,731	261,350,407
პირველადი კაპიტალი	317,094,231	312,207,607
საზედამხედველო კაპიტალი	359,173,852	376,230,252
რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	538,309,916	584,844,829
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი >= 22.85% (2023-ში >= 21.19%)	50.88%	44.70%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი >= 25.84% (2023-ში >= 24.15%)	58.91%	53.40%
საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი >= 29.81% (2023-ში >= 28.07%)	66.72%	64.35%
მომგებიანობის და აქტივების ხარისხის მაჩვენებლები		
უკუგება საშუალო აქტივებზე (ROAA)	2.06%	0.01%
უკუგება საშუალო კაპიტალზე (ROAE)	2.89%	0.01%
უმოქმედო სესხები / მთლიან სესხებთან	59.98%	27.37%
მთლიანი სესხების წლიური ზრდის ტემპი	-7.33%	-20.97%
ლიკვიდობა		
ლიკვიდური აქტივები / მთლიან აქტივებთან	36.25%	31.68%
ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (%)	848.57%	631.44%
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი (%)	162.26%	151.89%

**რიცხვები დაანგარიშებულია ფასს-ის საფუძველზე

2024 და 2023 წლების კვარტლების ბანკის ძირითადი მაჩვენებლების შესადარისი მონაცემები მოცემულია ანგარიშგების თანდართულ დანართებში.

4. კაპიტალის შესახებ ინფორმაცია

1. კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნები

კომერციულ ბანკებს საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის მიერ დამტკიცებული 2013 წლის 28 ოქტომბრის N100/04 ბრძანებით „კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ ევალუბათ კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნების სავალდებულო დაცვა. ეროვნული ბანკის მიერ 2017 წლის 18 დეკემბერს გამოშვებული დამატებითი ბრძანების N175/04 თანახმად პილარ 1-ის ფარგლებში, მინიმალური მოთხოვნები განისაზღვრა შემდეგნაირად:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი 4.5%;
- პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი 6%;
- საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი 8%;

კომერციულ ბანკებს ასევე დაუწესდათ კაპიტალის კომბინირებული ბუფერის მოთხოვნა, რომელიც შედგება კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის, კონტრციკლური ბუფერისა და სისტემურობის ბუფერისგან. კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი განისაზღვრება რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციების 2.5%-ის ოდენობით.

პილარ 2-ის ფარგლებში ბანკებისთვის განისაზღვრება კაპიტალის დამატებითი ბუფერი იმ რისკებისთვის, რომელსაც არ მოიცავს "კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ დებულებით" დაწესებული პილარ 1-ის მოთხოვნები. აღნიშნული რეგულირდება "პილარ 2-ის ფარგლებში კომერციული ბანკებისათვის კაპიტალის ბუფერების განსაზღვრის წესით". პილარ 2-ის მოთხოვნები მოიცავს შემდეგ ბუფერებს:

- არაპეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი;
- საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი, რომელიც შედგება სახელობითი კონცენტრაციისა და სექტორული კონცენტრაციის ბუფერებისგან;
- წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი – საზედამხედველო სტრეს-ტესტებზე დაყრდნობით დაწესებული ბუფერი;
- წმინდა GRAPE ბუფერი – ეროვნული ბანკის მიერ რისკების შეფასების საერთო პროგრამის რისკის კატეგორიების შეფასებისა და ბანკის შიდა კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების პროცესის შედეგების განხილვის ფარგლებში დაწესებული ბუფერი;

2. კაპიტალის ინსტრუმენტები

პილარ 1-ის რეგულაციების მიხედვით კომერციული ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა მისი საზედამხედველო კაპიტალით განისაზღვრება, რომელშიც ჩართული უნდა იყოს ისეთი ინსტრუმენტები, რომელებიც უზრუნველყოფენ კომერციული ბანკის სტაბილურობისა და მდგრადობის პრინციპებს.

საზედამხედველო კაპიტალი შედგება შემდეგი ელემენტების ჯამისაგან:

- პირველადი კაპიტალი, რომელიც შედგება შემდეგი ელემენტებისაგან
 - ძირითადი პირველადი კაპიტალი
 - დამატებითი პირველადი კაპიტალი
- მეორადი კაპიტალი (სალიკვიდაციო კაპიტალი)

პირველადი კაპიტალი შედგება ისეთი ინსტრუმენტებისაგან, რომლებსაც შეუძლიათ ზარალის უპირობოდ მათი წარმოქმნისთანავე დაფარვა ისე, რომ კომერციულმა ბანკმა შეძლოს თავისი საქმიანობის შეფერხების გარეშე გაგრძელება. პირველადი კაპიტალის ინსტრუმენტები კომერციულ ბანკს უნდა აძლევდეს გადახდების განხორციელების შესაძლებლობას მხოლოდ საკუთარი შეხედულებისამებრ (მათი გადაუხდელობა არ უნდა იწვევდეს კომერციული ბანკის დეფოლტს) და ზარალის დაფარვისათვის მათი სრულად გამოყენების შესაძლებლობას.

ბანკის ძირითადი პირველადი კაპიტალი არის საკუთარი კაპიტალის უმთავრესი წყარო და გამოითვლება როგორც ჩვეულებრივი აქციების მთლიან კაპიტალს გამოკლებული საზედამხედველო კორექტირებები. დამატებითი პირველადი კაპიტალი შედგება:

ბანკის მიერ გამოშვებული უვადო სუბორდინირებული ვალისაგან, რომელიც მოიცავს 300 მილიონ რუსულ რუბლს და მონაწილეობას იღებს კაპიტალის გაანგარიშებაში 2016 წლის 29 დეკემბერიდან. უვადო სუბორდინირებულ სესხს ვადა არ აქვს განსაზღვრული და ბანკს აქვს მისი გამოსყიდვის საშუალება. კუპონის განაკვეთი მოიცავს რუსეთის ცენტრალური ბანკის ძირითად განაკვეთს + 2.5%-ისგან. ბანკს უპირობო უფლება აქვს, საკუთარი შეხედულებისამებრ გააუქმოს საპროცენტო გადახდები გადახდის თარიღამდე სესხის გამცემისთვის შეტყობინების გაგზავნის გზით.

2021 წლის 29 დეკემბერს ბანკმა მიიღო 1,400 მილიონი რუბლის უვადო სუბორდინირებული სესხი. უვადო სუბორდინირებულ სესხს ვადა არ აქვს განსაზღვრული და ბანკს აქვს მისი გამოსყიდვის საშუალება. კუპონის განაკვეთი შედგება რუსეთის ცენტრალური ბანკის ძირითად განაკვეთს + 5.89%-ისგან. ბანკს უპირობო უფლება აქვს, საკუთარი შეხედულებისამებრ გააუქმოს საპროცენტო გადახდები გადახდის თარიღამდე კრედიტორისთვის შეტყობინების გაგზავნით.

მეორადი კაპიტალი არის საკუთარი კაპიტალის დამატებითი წყარო და შედგება სუბორდინირებული ვალისგან, რომელიც მიეკუთვნება მეორად კაპიტალსა და საერთო რეზერვებს, რომლებიც შემოიფარგლება ბანკის საკრედიტო რისკის მიხედვით შეწონილი პოზიციების მაქსიმუმ 1.25%-ის ოდენობით.

ბანკის მეორად კაპიტალში შემავალი სუბორდინირებული ვალი მოიცავს შემდეგი ინსტრუმენტების ჩამონათვალს:

2014 წლის 13 ოქტომბერს გაფორმებული ხელშკრულება მშობელ ბანკთან 126,400 ათასი რუბლის ღირებულების სუბორდინირებული სესხის გამოყოფის თაობაზე, საპროცენტო განაკვეთით 11%, რომლის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2021 წლის 13 ოქტომბრამდე. 2020 წლის 15 დეკემბერს განხორციელდა სუბორდინირებული სესხის რესტრუქტურისაგან საპროცენტო განაკვეთით 8.93%, ხოლო სესხის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2027 წლის 29 ოქტომბრამდე;

2018 წლის 31 აგვისტოს გაფორმებული ხელშკრულება მშობელ ბანკთან 816,985 ათასი რუბლის ღირებულების სუბორდინირებული სესხის გამოყოფის თაობაზე, საპროცენტო განაკვეთით 10.5%, რომლის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2025 წლის 29 აგვისტომდე; 2020 წლის 31 აგვისტოს განხორციელდა სუბორდინირებული სესხის რესტრუქტურისაგან საპროცენტო განაკვეთით 10.5%, ხოლო სესხის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2027 წლის 29 აგვისტომდე;

2018 წლის 31 დეკემბერს გაფორმებული ხელშკრულება მშობელ ბანკთან 414,000 ათასი რუბლის ღირებულების სუბორდინირებული სესხის გამოყოფის თაობაზე, საპროცენტო განაკვეთით 11.5%, რომლის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2025 წლის 26 დეკემბრამდე; 2020 წლის 31 აგვისტოს განხორციელდა სუბორდინირებული სესხის რესტრუქტურისაგან საპროცენტო განაკვეთით 8.99%, ხოლო სესხის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2027 წლის 29 დეკემბრამდე;

2020 წლის 29 დეკემბერს გაფორმებული ხელშკრულება მშობელ ბანკთან 455,394 ათასი რუბლის ღირებულების სუბორდინირებული სესხის გამოყოფის თაობაზე, საპროცენტო განაკვეთით 8.92%, რომლის გადახდის ვადა განისაზღვრება 2027 წლის 17 დეკემბრამდე;

2021 წლის 29 დეკემბერს ბანკმა დადო სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულება მშობელ ბანკთან 900,000 ათასი რუბლის საერთო ოდენობით, საპროცენტო განაკვეთით 11.51% გადასახდელი კვარტალურად და 2028 წლის 25 დეკემბერამდე ვადით. ბანკის ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ამ სესხების დაფარვა მოხდება მხოლოდ ბანკის ძირითადი კრედიტორების წინაშე არსებული ვალდებულებების დაფარვის შემდეგ.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ბანკის 2024 და 2023 წლების საზედამხედველო კაპიტალის ელემენტების რიცხოვნობის მონაცემები პილარ 1-ის რეგულაციის ფარგლებში ერთეულ ეროვნულ ვალუტაში (ლარებში):

	2024**	2023**
ჩვეულებრივი აქციები, რომლებიც აკმაყოფილებენ ძირითადი პირველადი კაპიტალის კრიტერიუმებს	209,008,277	209,008,277
აკუმულირებული სხვა სრული შემოსავალი	12,471,274	11,740,026
გაუნაწილებელი მოგება (ზარალი)	65,912,120	53,397,442
ძირითადი პირველადი კაპიტალი საზედამხედველო კორექტირებამდე	287,391,671	274,145,745
აქტივების გადაფასების რეზერვი	12,471,274	11,740,026
არამატერიალური აქტივები (მათ შორის გუდვილი)	1,014,666	1,055,312
ძირითადი პირველადი კაპიტალის საზედამხედველო კორექტირებები	13,485,940	12,795,338
ძირითადი პირველადი კაპიტალი საზედამხედველო კორექტირებების შემდეგ	273,905,731	261,350,407
დამატებითი პირველადი კაპიტალი საზედამხედველო კორექტირებებამდე	43,188,500	50,857,200
პირველადი კაპიტალი	317,094,231	312,207,607
მეორადი კაპიტალი საზედამხედველო კორექტირებებამდე	42,079,621	64,022,645
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	359,173,852	376,230,252

**რიცხვები დაანგარიშებულია ფასს-ის საფუძველზე

5. ბანკის სტრუქტურა

სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯია“ (შემდგომში „ბანკი“) 1995 წლის 7 აპრილს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ჩამოყალიბდა სააქციო საზოგადოებად „გაერთიანებული ქართული ბანკის“ სახელწოდებით. თბილისის ჩუღურეთის რაიონულმა სასამართლომ ბანკს მიანიჭა სარეგისტრაციო ნომერი 202906427.

2006 წლის 7 დეკემბერს ბანკმა შეიცვალა სახელი და ეწოდა „ვითიბი ბანკი ჯორჯია“. ბანკი საქმიანობს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში მოხსენიებული, როგორც „სებ“-ი) მიერ 1995 წლის 19 მაისს გაცემული ზოგადი საბანკო ლიცენზიით.

2024 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი არ ფლობს შვილობილ კომპანიებს.

6. აქციონერთან დაკავშირებული საკითხები

2024 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმოქცევაში გამოშვებული აქციების 1%-ზე მეტს ფლობდნენ შემდეგი აქციონერები:

პარტნიორი	2024 %	2023 %
ღსს „ბანკი ვეტებე“	97.38	97.38
შპს „ლაკარპა ენტერპრაიზისი“	1.47	1.47
სხვა	1.14	1.14
სულ	100.0	100.0

ღსს „ვითიბი ბანკი“, (შემდგომში „მშობელი ბანკი“) არის ბანკის პირდაპირი მშობელი საწარმო. ჯგუფის საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე არის რუსეთის ფედერაციის მთავრობა, რომელიც მოქმედებს „ქონების ფედერალური სააგენტოს“ მეშვეობით და 2024 წლის 31 დეკემბრისთვის ფლობს მშობელი ბანკის გამოშვებული და მიმოქცევაში მყოფი აქციების 60.93%-ს (2023 წ.: 60%).

აქციონერთა კრების მიმოხილვა და აქციონერთა უფლებები

უმაღლეს მმართველობით ორგანოს წარმოადგენს აქციონერთა საერთო კრება, რომელსაც სამეთვალყურეო საბჭო სულ მცირე წელიწადში ერთხელ იწვევს. საერთო კრება შეიძლება იყოს როგორც მორიგი, ისე რიგგარეშე. 2024 წელს არ ჩატარებულა მორიგი აქციონერთა წლიური საერთო კრება.

აქციონერთა უფლებები

აქციონერები არ არიან პასუხისმგებელნი ბანკის ვალდებულებებზე და ატარებენ ზარალის რისკს, დაკავშირებულს ბანკის საქმიანობასთან, მათი კუთვნილი აქციების ღირებულების ფარგლებში. ბანკის ყოველი ჩვეულებრივი აქცია ანიჭებს აქციონერს - მის მფლობელს უფლებათა ერთნაირ მოცულობას, ბანკის ჩვეულებრივი აქციის მფლობელს-აქციონერს უფლება აქვს:

- მიიღოს მონაწილეობა აქციონერთა საერთო კრების მუშაობაში ხმის უფლებით, აქციონერთა საერთო კრების კომპეტენციის ყველა საკითხთან დაკავშირებით.
- მიიღოს დივიდენდი აქციონერთა საერთო კრების გადაწყვეტილების თანახმად, მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისად.
- ბანკის ლიკვიდაციის შემდეგ მიიღოს ბანკის ქონების ნაწილი, მის მფლობელობაში არსებული აქციების ღირებულების პროპორციულად, მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად.

7. კორპორაციული მართვა

სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომების ჩატარების სიხშირე, სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა

2024 წლის განმავლობაში ჩატარდა 8 სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომა დაუსწრებელი კენჭისყრით, გამოკითხვის წესით.

2024 წლის მდგომარეობით, სამეთვალყურეო საბჭო წარმოდგენილი იყო შემდეგი 4 წევრის შემადგენლობით:

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე - სერგეი სტეპანოვი;

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე - ილნარ შაიმარდანოვი;

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი - სვეტლანა კოროლიოვა;

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი - ასია ზახაროვა.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების განათლება და გამოცდილება

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები აირჩევიან აქციონერთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით. მათი განათლება, გამოცდილება და საქმიანი რეპუტაცია სრულად შეესაბამება და აკმაყოფილებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს - სერგეი სტეპანოვს დამთავრებული აქვს სახელმწიფო უნივერსიტეტის «ეკონომიკის უმაღლესი სკოლა», ბანკებისა და საბანკო საქმიანობის სპეციალობით. სერგეი სტეპანოვს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2013 წლიდან ხელმძღვანელობს „ბანკ ვეტებს“ (სსს) შვილობილი კომპანიების კოორდინაციის სამსახურს, იგი იკავებს ვიცე-პრეზიდენტის პოზიციას.

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს - ილნარ შაიმარდანოვს დამთავრებული აქვს ყაზანის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, სოციალური სამსახურის სპეციალობით, ასევე, აქვს მიღებული რუსეთის მთავრობასთან არსებული ფინანსური უნივერსიტეტის ეკონომისტის განათლება. ილნარ შაიმარდანოვს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2014 წლიდან იგი იკავებს ვიცე-პრეზიდენტის პოზიციას „ბანკ ვეტებში“ (სსს).

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს - ასია ზახაროვას დამთავრებული აქვს რუსეთის მართვის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ეროვნული ეკონომიკის სპეციალობით. ასია ზახაროვას მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2010 წლიდან მუშაობს ვეტებე ჯგუფში, 2018 წლიდან იგი იკავებს „ბანკ ვეტებს“ (სსს) მმართველობითი დირექტორის პოზიციას.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრს - სვეტლანა კოროლიოვას დამთავრებული აქვს მოსკოვის სახელმწიფო ინდუსტრიული უნივერსიტეტი, მანქანათმშენებლობის საწარმოების ეკონომიკისა და მართვის სპეციალობით. სვეტლანა კოროლიოვას მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2015 წლიდან იგი ვეტებე ბანკში სხვადასხვა პოზიციებს იკავებდა, 2023 წლიდან იგი ბანკი ვტბ (სსს) შვილობილ კომპანიებში ბიზნესის კოორდინაციისა და განვითარების სამმართველოს მმართველი დირექტორის პოზიციას იკავებს.

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტის დამოუკიდებელი წევრების მიერ თავიანთი უფლებამოსილების შეწყვეტის გამო აუდიტის კომიტეტის სხდომები არ ჩატარებულა.

სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტი

რისკების კომიტეტის დამოუკიდებელი წევრების მიერ თავიანთი უფლებამოსილების შეწყვეტის გამო რისკების კომიტეტის სხდომები არ ჩატარებულა.

სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატისა და გენერალური დირექტორის კომპეტენცია და პასუხისმგებლობის დელეგირების სისტემა

სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატისა და გენერალური დირექტორის კომპეტენცია განისაზღვრება საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობითა და სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ წესდებით. პასუხისმგებლობის დელეგირება შესაძლებელია შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილებების საფუძველზე. ბანკში მოქმედებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული ინტერესთა კონფლიქტის მართვის შესახებ დებულება, რომლის შესაბამისადაც და ლიმიტების ფარგლებში მტკიცდება ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან.

დირექტორატი და დირექტორატთან არსებული კომიტეტები დირექტორატის შემადგენლობა

სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“-ს დირექტორატი წარმოადგენს კოლეგიალურ მმართველობით ორგანოს, რომლის წევრებს (დირექტორებს) თანამდებობაზე ნიშნავს და ათავისუფლებს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო.

2024 წლის, მდგომარეობით, დირექტორატის შემადგენლობა განსაზღვრული იყო 6 წევრით:

- გენერალური დირექტორი - არჩილ კონცელიძე;
- ფინანსური დირექტორი - მამუკა მენტეშაშვილი;
- საცალო ბიზნესის დირექტორი - ნათია თხილაიშვილი;
- კორპორატიული ბიზნესის დირექტორი - ვლადიმერ რობაქიძე;
- რისკების დირექტორი - ნიკო ჩხეტიანი;
- საოპერაციო დირექტორი - ირაკლი დოლიძე.

2024 წლის განმავლობაში სულ გაიმართა დირექტორატის 19 სხდომა.

დირექტორატის წევრთა განათლება და გამოცდილება

დირექტორატის წევრები ინიშნებიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. მათი განათლება, გამოცდილება და საქმიანი რეპუტაცია სრულად შესაბამეა და აკმაყოფილებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს.

გენერალურ დირექტორს - არჩილ კონცელიძეს აქვს მიღებული საქართველოს პოლიტიკური ინსტიტუტის განათლება, მანქანათმშენებლობის დარგში, ასევე აქვს მიღებული ამერიკის წმ. ბონავენტურას უნივერსიტეტის ბიზნეს ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხი კორპორატიული ფინანსების განხრით. არჩილ კონცელიძეს აქვს მრავალწლიანი გამოცდილება, 2009 წლიდან იგი იკავებს სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ გენერალური დირექტორის პოზიციას.

ფინანსური დირექტორს - მამუკა მენტეშაშვილს აქვს მიღებული განათლება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, მანქანათმშენებლობის ეკონომიკისა და მართვის სპეციალობით, ასევე აქვს მიღებული განათლება საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტში საინჟინრო ეკონომიკის სპეციალობით. მამუკა მენტეშაშვილს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2009 წლიდან იგი იკავებს სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ დირექტორის პოზიციას.

საცალო ბიზნესის დირექტორს - ნათია თხილაიშვილს აქვს მიღებული საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის განათლება ინგლისური ენის მთარგმნელ-რეფერენტის სპეციალობით. ასევე აქვს მიღებული პროგრედიტ აკადემიის (გერმანია, ფრანკფურტი) საბანკო საქმის და მენეჯმენტის მაგისტრის ხარისხი. ნათია თხილაიშვილს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2022 წლიდან იგი იკავებს სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ საცალო ბიზნესის დირექტორის პოზიციას.

კორპორატიული ბიზნესის დირექტორს - ვლადიმერ რობაქიძეს აქვს მიღებული თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლება, საყოფაცხოვრებო მომსახურების ეკონომიკა და მართვის სპეციალობით. აქვს ასევე მიღებული ამავე უნივერსიტეტის განათლება სამართალმცოდნეობის სპეციალობით. ვლადიმერ რობაქიძეს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2011 წლიდან იგი იკავებს სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ კორპორატიული ბიზნესის დირექტორის პოზიციას.

რისკების დირექტორს - ნიკო ჩხეტიანს აქვს მიღებული თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლება, ფინანსები და საბანკო საქმის სპეციალობით, აქვს მიღებული ეკონომიკის მაგისტრის ხარისხი. ნიკო ჩხეტიანს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2008 წლიდან იგი იკავებს სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ დირექტორის პოზიციას.

საოპერაციო დირექტორს - ირაკლი დოლიძეს აქვს მიღებული ამერიკის ინდიანაპოლისის უნივერსიტეტის განათლება, ბიზნეს ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხით. ასევე აქვს მიღებული საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის განათლება საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების სპეციალობით. ირაკლი დოლიძეს მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს საბანკო სფეროში, 2009 წლიდან იგი იკავებდა სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ ვიცე-პრეზიდენტი-პერსონალის სამმართველოს უფროსის პოზიციას, ხოლო 2015 წლიდან - საოპერაციო დირექტორის პოზიციას.

დირექტორატის მიმოხილვა პასუხისმგებელი სფეროების მიხედვით

დირექტორატის შემადგენლობა წარმოდგენილია შემდეგი პასუხისმგებელი სფეროების მიხედვით: ფინანსური, კორპორატიული და მცირე ბიზნესის, რისკების, საცალო ბიზნესის და საოპერაციო.

8. ბანკის სტრატეგია

საზედამხედველო სანქციების გამო, ბანკის სტრატეგიის რეალიზაცია გარკვეული დროით გადაიდო. დაწესებული სანქციების პირობებში ბანკი მხოლოდ არსებულ პორტფელის მომსახურებას ახორციელებს.

9. რისკების მართვა

9.1 ბანკის რისკის სტრატეგია

ბანკის რისკების მართვა ხორციელდებოდა სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯიას“ რისკებსა და კაპიტალის მართვის სტრატეგიის (შემდგომ „რისკების სტრატეგია“), რისკ-აპეტიტის ჩარჩოსა და ბანკისათვის დამახასიათებელი რისკების მართვის ძირითადი დოკუმენტების საფუძველზე.

წინამდებარე ანგარიშის შესავალ ნაწილში აღწერილი მიზეზების გამო, ბანკს შეჩერებული აქვს აქტიური საკრედიტო, სავალუტო და საინვესტიციო საქმიანობა, რამაც გავლენა იქონია რისკების პერსონალის რაოდენობის შემცირებასა და რისკების მართვის პროცესების მასშტაბურობაზე.

სტრატეგიული მიზნები და ამოცანები

არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, ბანკი ინარჩუნებდა შესაძლო რისკების, შემოსავლების მიუღებლობის/ ფინანსური დანაკარგების თავიდან აცილებისა და მინიმიზაციის სტრატეგიას.

ბანკის რისკების ძირითად სტრატეგიულ ამოცანებს შეადგენდა მარეგულირებელი და საზედამხედველო ორგანოების მოთხოვნების შესრულება, ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი რისკების იდენტიფიცირება, რისკების ანალიზი, ბანკის რისკების შეფასება რისკ-აპეტიტის მაჩვენებლების გამოყენებით, რისკების დასაფარად კაპიტალის ადეკვატურობის დონის უზრუნველყოფა და მუდმივი კონტროლი, კრიზისულ სიტუაციებში ბანკის ნორმალური ფუნქციონირების უზრუნველყოფა და რისკისა და კაპიტალის მართვის სისტემის გამართული ფუნქციონირება.

რისკებისა და კაპიტალის მართვის ორგანიზაციული სტრუქტურა

რისკებისა და კაპიტალის მართვის ფუნქციები ბანკში ხორციელდება შემდეგი კოლეგიალური ორგანოებისა და ბანკის რისკებისა და კაპიტალის მართვის სისტემა სხვა მონაწილეების მიერ:

- აქციონერთა საერთო კრება;
- სამეთვალყურეო საბჭო;
- დირექტორატი;
- უფლებამოსილი კომიტეტები;
- თანამდებობის პირები/ ჯგუფები, სტრუქტურული ქვედანაყოფები.

აქტიური ოპერაციების შეზღუდვამ გამოიწვია რიგი კოლეგიალური მუშა ორგანოს საქმიანობის შეჩერება, რის გამოც ნარჩენი რისკების მართვის პროცესების კონცენტრაცია მოხდა დირექტორატის, საკრედიტო კომიტეტისა და უფლებამოსილი თანამდებობის პირების/ ქვედანაყოფების დონეზე.

9.2 რისკ-აპეტიტი

რისკ-მენეჯმენტის ერთ-ერთ ძირითადი პრინციპს წარმოადგენს ბანკის საქმიანობის მართვა რისკ-აპეტიტის გათვალისწინებით.

ბანკის რისკ-აპეტიტს განსაზღვრავს სამეთვალყურეო საბჭო.

რისკ-აპეტიტი წარმოადგენს რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების სისტემას, რომელიც განსაზღვრავს რისკების აგრეგირებულ დონეს (პროფილს), რომელსაც ბანკი დაინტერესებული პირების მოთხოვნების გათვალისწინებით, შეუძლია და/ან სურს აიღოს სამომავლოდ განვითარების დასახული სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად.

რისკ-აპეტიტი შედგება მაღალი დონის რისკ-აპეტიტისაგან, ცენტრალიზებული (ჯგუფის დონეზე განსაზღვრული) რისკ-აპეტიტის მაჩვენებლებისაგან, რომელიც ალოცირებულია ბანკზე ჯგუფის მიერ და ლოკალური რისკ-აპეტიტის მეტრიკისაგან, რომელიც განსაზღვრულია საზედამხედველო მოთხოვნების და შიდა საჭიროებების შესაბამისად.

რისკ-აპეტიტი რაოდენობრივი მაჩვენებლების კლასიფიკაცია

რისკ-აპეტიტის რაოდენობრივი მაჩვენებლები ფორმირდება კატეგორიებად შემდეგი საბაზო ჯგუფების ფარგლებში:

- ზარალის ოდენობა რისკების მიხედვით;
- კაპიტალის ადეკვატურობა;
- ლიკვიდობის რისკი;
- ზარალი საბაზრო რისკის მიხედვით;
- ზარალი საოპერაციო რისკის მიხედვით;
- საკრედიტო კონცენტრაცია.

რისკ-აპეტიტი საკონტროლო მაჩვენებლები

ბანკის რისკ-აპეტიტის რაოდენობრივი მაჩვენებლების (მეტრიკის) განსასაზღვრად გამოიყენება საკონტროლო მაჩვენებელთა შემდეგი სისტემა:

- **მიზნობრივი დონე (მწვანე ზონა)** - უზრუნველყოფს ბანკის სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად აღებული რისკების ოპტიმალურ დონეს;
- **ტრიგერი (ყვითელი ზონა)** - საკონტროლო მაჩვენებელი, რომლის დარღვევა გულისხმობს ესკალაციას და რისკის შესამცირებლად ღონისძიებების შემუშავებას;
- **ლიმიტი (წითელი ზონა)** - კრიტიკული მნიშვნელობა, რომლის დარღვევა საფრთხეს უქმნის ბანკის ფინანსურ სტაბილურობას და საჭიროებს რეაგირების საგანგებო გეგმის შემუშავებას.

რისკ-აპეტიტის მაჩვენებლების შესრულების შესახებ ინფორმაცია ფორმირდება ყოველთვიურად რისკ-აპეტიტის ანგარიშგების სახით, რომელიც მიეწოდება სათაო ბანკს და ბანკის მენეჯმენტს, ასევე აღნიშნული ინფორმაცია შეიტანება რისკების თაობაზე ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოსათვის მომზადებულ ყოველკვარტალურ ანგარიშგებაში.

9.3 ძირითადი რისკები

ძირითადი რისკების მიმოხილვა

ბანკი ახდენს რისკების იდენტიფიცირებას, რომელსაც იგი ექვემდებარება ან შეიძლება დაექვემდებაროს. მოცემული იდენტიფიცირების ფარგლებში, მათ შორის განისაზღვრება ბანკისათვის ძირითადი (არსებითი) რისკების სახეები. რისკების იდენტიფიცირების პროცედურები რეგულირდება ბანკის ცალკეული დოკუმენტებით, რომელიც ითვალისწინებს საზედამხედველო მოთხოვნებს.

ბანკი, მისი სიდიდის, საქმიანობის ხასიათისა და მასშტაბებიდან გამომდინარე, 2024 წლისათვის განისაზღვრა რისკების კლასიფიკაციის შემდეგი სახეები:

არსებითი რისკები:

- საკრედიტო რისკები (დეფოლტის რისკი, მიგრაციის რისკი);
- საბაზრო რისკები (საბანკო წიგნის პროცენტული რისკი, სავალუტო რისკი ღია საბანკო წიგნის სავალუტო პოზიციის მიხედვით);
- ლიკვიდობის რისკი;
- საოპერაციო რისკი (რისკის ქვესახეების ჩათვლით მოდელის რისკის გარდა);
- ერთ ვალუტაში ნომინირებული საკრედიტო მოთხოვნების კონცენტრაციის რისკი (კონცენტრაციის რისკის ქვესახე);
- დარგობრივი საკრედიტო კონცენტრაციის რისკი (კონცენტრაციის რისკის ქვესახე).

მნიშვნელოვანი რისკები:

- მსესხებელთა ჯგუფზე საკრედიტო კონცენტრაციის რისკი;
- ლიკვიდობის წყაროს კონცენტრაციის რისკი;
- უძრავი ქონების რისკი;
- რეპუტაციული რისკი.

უმნიშვნელო რისკები:

- კონტრაგენტის საკრედიტო რისკი (საკრედიტო რისკის ქვესახე);
- ქვეყნის საკრედიტო კონცენტრაციის რისკი;
- უზრუნველყოფის სახეების კონცენტრაციის რისკი;
- საფინანსო ინსტრუმენტების კონცენტრაციის რისკი;
- რეგულატორული (კომპლაენს) რისკი;
- სტრატეგიული რისკი.

ბანკისათვის არააქტუალური რისკები:

- სეკურიტიზაციის რისკი (საკრედიტო რისკის ქვესახე);
- სადაზღვევო რისკი;
- საპენსიო რისკი.

ძირითადი რისკების მართვის სისტემა გულისხმობს ყოველი ძირითადი რისკების მართვის სისტემისა და ბანკის რისკ-მენეჯმენტის მართვის სისტემის ერთობლიობას, რომელიც მოქმედებს დაწესებული ჯგუფის სტანდარტების გათვალისწინებით.

რისკების მართვა ბანკში ეფუძნება:

- „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონს, სხვა საკანონმდებლო აქტებს, ეროვნული ბანკის ნორმატიულ დოკუმენტებს და მოთხოვნებს;
- ვეტებე ჯგუფის შესაბამისი მარეგულირებელ დოკუმენტებს.
- საბანკო ზედამხედველობის ბაზელი კომიტეტის რეკომენდაციებს, ასევე ევროპული საბანკო ზედამხედველობის რეკომენდაციებს და სტანდარტებს.

ბანკის ძირითადი რისკების მართვის მიდგომები ხორციელდება საზედამხედველო მოთხოვნებისა და ჯგუფის სტანდარტების გათვალისწინებით ბანკის რისკ-პროფილის, აღებული რისკების თანაზომადებიდან გამომდინარე.

საანგარიშო პერიოდში, რისკების იდენტიფიცირების სისტემა ფუნქციონირებდა შეზრუდულ რეჟიმში აქტიური საკრედიტო, საბაზრო და საინვესტიციო საქმიანობის შეჩერების გამო.

რისკ-მენეჯმენტის სტრუქტურა

რისკების შეფასებისა და მართვის პროცედურები, სხვა პირობები ბანკის დონეზე განისაზღვრება სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატის და სხვა შესაბამისი კომიტეტების დადგენილებებით. საზედამხედველო სანქციების გამო რიგი პროფილური კომიტეტი (აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, რისკ-მენეჯმენტის კომიტეტი) 2024 წელსაც არ ფუნქციონირებდა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ბანკის რისკ-მენეჯმენტის საქმიანობა 2024 წლის განმავლობაში ხორციელდებოდა არსებული რისკების ფარგლებში.

ბანკის უფლებამოსილი ორგანოების მიერ რეალიზდება შემდეგი უფლებამოსილებები:

I. აქციონერთა საერთო კრება

- ბანკის წესდების დამტკიცება, მასში ცვლილებები შეტანა;
- ბანკის რეორგანიზაციის ან ბანკის საქმიანობის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- სამეთვალყურეო საბჭოს რაოდენობრივი შემადგენლობის განსაზღვრა, მისი წევრების არჩევა, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების უფლებამოსილების ნებისმიერ დროს შეწყვეტა, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ანაზღაურების საკითხის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- წლიური ფინანსური ანგარიშგების შემოწმებისა და უტყუარობის დასადასტურებლად ბანკის გარე აუდიტის დამტკიცება;
- ნებადართული აქციების რაოდენობისა და მათი ნომინალური ღირებულების განსაზღვრა;
- განუთავსებელი აქციების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- აქციათა დაყოფის ან კონსოლიდაციის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;

- დამატებითი აქციების გამოშვების გზით კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში, აქციონერთა უპირატესი შესყიდვის უფლების მთლიანი ან ნაწილობრივი გაუქმება;
- დირექტორატისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშის დამტკიცება;
- მოგების განაწილების შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს წინადადების მიღება ან უარყოფა;
- წლიური დივიდენდის ოდენობისა და გადახდის, ასევე გადახდის ფორმის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- კანონმდებლობის შესაბამისად, აქციათა გამოსყიდვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- ქონების შეძენის, გასხვისების (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების) ან დატვირთვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება, რომლის ღირებულება აღემატება ბანკის აქციების ღირებულების 50%-ს;
- აქციონერთა საერთო კრებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის მარეგლამენტირებელი შიდა დოკუმენტების დამტკიცება;
- სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორების წინააღმდეგ სასამართლო პროცესში მონაწილეობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება, ასევე ამ პროცესისთვის წარმომადგენლის დანიშვნა.

II. სამეთვალყურეო საბჭო

- განსაზღვრავს და კოორდინირებას ახდენს ბანკის საერთო პოლიტიკას რისკების ცალკეული სახეების სფეროში, რისკების მართვის სფეროში სტრატეგიულ ორიენტირებს ბანკში;
- ამტკიცებს ბანკის რისკებისა და კაპიტალის მართვის სტრატეგიას, მათ შორის მაღალი დონის რისკ-აპეტიტის და რისკ-აპეტიტის მეტრიკის ჩამონათვალი;
- განსაზღვრავს უფლებამოსილი კოლეგიალური ორგანოების სისტემას რისკის მართვის მიზნით;
- იღებს გადაწყვეტილებებს რისკების მართვის საკითხებზე შემთხვევებში, რომლებიც არ შედის ბანკის სხვა უფლებამოსილი (ქვემდებარე) მმართველობითი ორგანოს კომპეტენციაში;
- იხილავს ანგარიშგებას რისკების შესახებ თავის კომპეტენციის ფარგლებში.

III. დირექტორატი

- ახდენს ბანკის რისკისა და კაპიტალის მართვის სტრატეგიის წინასწარ განხილვას, ბანკის რისკების მართვის საქმიანობის პრიორიტეტული სფეროების განსაზღვრას;
- წარუდგენს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციებს ბანკის რისკების აპეტიტის, ასევე ბანკის რისკების სტრატეგიებისა და პოლიტიკების ეფექტურობის, მათ შორის, იდენტიფიცირებული რისკების მიმართ კაპიტალის შენარჩუნებისა და ალოცირების თაობაზე;
- ეწევა ბანკის ყველა დონეზე გონივრული რისკ-კულტურის დანერგვას;
- ახდენს ბანკში რისკების მართვის სისტემის ეფექტურობის შეფასებას;
- კონტროლს უწევს რისკების მინიმიზაციის მიზნით ეფექტური ზომების განხორციელებას.
- ამტკიცებს რისკების სფეროში მარეგლამენტირებელ და მეთოდოლოგიურ დოკუმენტებს იმ დოკუმენტების გამოკლებით, რომლებიც განსაზღვრავენ ბანკის პოლიტიკებს და სტრატეგიულ მიმართულებებს;
- იღებს გადაწყვეტილებებს რისკები მართვის საკითხებზე, რომლებიც არ შედიან ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოსა და სხვა უფლებამოსილი ორგანოების კომპეტენციის წრეში;
- იხილავს ანგარიშგებას რისკების შესახებ თავისი კომპეტენციის ფარგლებში.

IV. საკრედიტო კომიტეტი

- საკრედიტო რისკის მატარებელ გარიგებათა ჩატარების თაობაზე გადაწყვეტილებების მიღება;
- მისი კომპეტენციის ფარგლებში საკრედიტო რისკის მქონე სხვა სახის საკითხების განხილვა და გადაწყვეტილებების მიღება.

V. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და რისკ-მენეჯმენტის კომიტეტი 2024 წლის განმავლობაში არ ფუნქციონირებდნენ საზედამხედველო სანქციების გამო. საჭიროების შემთხვევაში, აღნიშნული კომიტეტების ფუნქციები ხორციელდებოდა დირექტორატის მიერ.

VI. რისკების სამმართველოს ფუნქციები კონცენტრირებული იყო ბანკის ძირითადი და ნარჩენი რისკების მართვაზე, ნორმატიული მოთხოვნების შესრულებაზე, რისკების ანალიზსა და რისკების თაობაზე ანგარიშგების მომზადებაზე.

VII. კომპლენს კონტროლის და ფინანსური მონიტორინგის სამმართველო

- ხელს უწყობს შესაბამისობის რისკების მართვის ეფექტური სისტემის შექმნას;
- შეიმუშავებს შესაბამისობის რისკების მართვასთან დაკავშირებით ძირითად მოთხოვნებს;
- უზრუნველყოფს ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების (ML/TF) წინააღმდეგ ბრძოლის სისტემის/პროგრამის დანერგვას, მათ შორის შიდა პოლიტიკა-პროცედურების შემუშავებას, რანჰაქციების მონიტორინგს, თანამშრომელთა სწავლებას/ტრენინგების ჩატარებას, საერთაშორისო სანქციების რეჟიმის დაცვას.
- რისკზე დაფუძნებული მიდგომის გათვალისწინებით, უზრუნველყოფს ML/TF რისკების მართვას, მათ შორის კლიენტების მიღების პოლიტიკას, პროდუქტების და მომსახურებების შეფასებას, აგრეთვე მიწოდების არხებთან დაკავშირებული რისკ-ფაქტორების გამოვლენას;
- უზრუნველყოფს მარეგულირებელი ორგანოების მხრიდან ბანკზე ზემოქმედების რისკის, ბანკის რეპუტაციის დაკარგვის ან ბანკის ფინანსური დანაკარგების რისკების მართვის ეფექტურ უნქციონირებას, რომელიც/რომლებიც შეიძლება გამოიწვიოს კანონმდებლობის, წესებისა და სტანდარტების შეუსრულებლობამ (შესაბამისობის რისკები);
- ახორციელებს შესაბამისობის (მათ შორის ML/TF) რისკების მიმდინარე მონიტორინგს და კონტროლს და ბანკის მმართველობით/კოლეგიალურ ორგანოებს წარუდგენს ანგარიშს ამგვარი კონტროლის შედეგად გამოვლენილი შესაბამისობის რისკების მართვის თაობაზე;
- აწარმოებს იმ ფაქტორებს, რომლებმაც შეიძლება გაზარდოს შესაბამისობის რისკი და მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიონ ბანკზე, როგორცაა ბანკის ბიზნესსაქმიანობა, ბიზნესსაქმიანობასთან და ეთიკურ სტანდარტებთან შეუსაბამობების მოცულობა და მნიშვნელობა, სასამართლო დავებისა და კლიენტების საჩივრების/პრეტენზიების რაოდენობა და მნიშვნელობა.

VIII. აუდიტის კომიტეტი

- განსაზღვრავს ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მიდგომებსა და პოლიტიკას შიდა კონტროლის საკითხებზე/აკონტროლებს ფინანსური ანგარიშგების მიმდინარე პროცესს და ადასტურებს გამოქვეყნებული ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცებას; ატარებს მონიტორინგს და აქტიურად თანამშრომლობს ბანკის როგორც შიდა ისე გარე აუდიტთან;
- აფასებს გარე აუდიტორის ეფექტურობას, გამოთქვამს მოსაზრებას გარე აუდიტორების კანდიდატურებთან დაკავშირებით, წარუდგენს შესაბამის რეკომენდაციებს სამეთვალყურეო საბჭოს მათი კანდიდატურის, დანიშვნის, თანამდებობრივი სარგოს ან თანამდებობიდან გათავისუფლების საკითხთან დაკავშირებით;
- აკონტროლებს ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკასა და პრაქტიკას;
- განიხილავს მესამე მხარის მოსაზრებებს ბანკის რისკების მართვის ზოგადი ჩარჩოებისა და შიდა კონტროლის სისტემის ეფექტურობისა და სტრუქტურის შესახებ;
- უზრუნველყოფს ფუნქციების ადეკვატურობას, შიდა და გარე აუდიტორების დამოუკიდებლობასა და ურთიერთთანამშრომლობას და მათ ფუნქციურ ურთიერთთანამშრომლობას
- განიხილავს გარე აუდიტორების მიერ მომზადებულ სარეკომენდაციო წერილს და აკონტროლებს დირექტორების მიერ შესაბამის ზომებს არსებული ხარვეზების აღმოსაფხვრელად;

ბანკი აყალიბებს ბანკის რისკების მართვის სისტემის ფუნქციონირებაზე კონტროლის სისტემას. აღნიშნული სისტემა მოიცავს ყოველი ძირითადი რისკის კონტროლის ცალკეულ პროცედურებს.

ინფორმაცია აღნიშნული შემოწმების საქმიანობის შედეგების შესახებ ეგზავნებათ ბანკის ხელმძღვანელ თანამდებობის პირებს და ბანკის პროფილურ ქვედანაყოფებს ძირითადი რისკების მართვის ეფექტურობის ანალიზისათვის, შესაბამისი აუცილებელი მაკორექტირებელი ქმედებების განსახორციელებლად (გამოვლენილი დარღვევების, შეცდომების, ნაკლოვანებების აღმოფხვრა და პროცესების სრულყოფის მიზნით).

ძირითადი რისკების მართვის პროცედურები და მეთოდები დეტალურად რეგულირდება ბანკის შიდა დოკუმენტებით, რომლებიც დამტკიცებულია უფლებამოსილი ბანკის კოლეგიალური ორგანოების მიერ.

9.4 საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის კონტრაგენტის მიერ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობებით განსაზღვრული ბანკის წინაშე ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობით, არადროული შესრულების ან არასრული შესრულების შედეგად ზარალის წარმოქმნის რისკი.

კერძოდ, საკრედიტო რისკი დამახასიათებელია იმგვარი ოპერაციებისათვის, როგორიცაა:

- დაკრედიტება;
- გარანტიის გაცემა, აკრედიტივების გახსნა და დადასტურება;
- სავალო ფასიანი ქაღალდების შეძენა;
- გარიგებათა მიხედვით უფლების (მოთხოვნის) შეძენა;
- ოქროსა და ფასიანი ქაღალდების სესხება;
- ფინანსური აქტივების გაყიდვა (შეძენა) გადახდის გადავადებით (ფინანსური აქტივების მიწოდება);
- წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებზე სავაჭრო ოპერაციების ჩატარება;
- ლიზინგური ოპერაციები;
- ფაქტორინგული ოპერაციები.

საანგარიშო პერიოდში ზემოთ დასახელებული ოპერაციები მთლიანად იყო შეჩერებული. მხოლოდ 2023 წლის მარტიდან საზედამხედველო ორგანოს მხრიდან დაშვებულ იქნა არსებული კრედიტების რესტრუქტურისაციის უფლება გარკვეული ჩარჩოს ფარგლებში.

ამ ვითარებაში ბანკის მიერ აღებული საკრედიტო რისკის პროფილი (სტრუქტურა) განისაზღვრებოდა საშუალო ბიზნესის კორპორატიული და მცირე ბიზნესის კლიენტების საკრედიტო მოთხოვნებით, რომელთა მიმართ ბანკი განაგრძნობდა სესხების მომსახურების რეჟიმს. აქტიური საკრედიტო საქმიანობის შეჩერებამ გამოიწვია საკრედიტო რისკის მართვის იმ ინსტრუმენტების, მეთოდებისა და ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენების არეალის შემცირება, რომელსაც ბანკი აქტიურად მიმართავდა სანქციების დაწესებამდე.

რისკების შეფასების სისტემა

ბანკის საკრედიტო რისკის შეფასებისას გამოიყენება შემდეგი უნივერსალური მიდგომები (სტანდარტები):

1) კორპორატიული საკრედიტო რისკის შეფასების ნაწილში

ყოველი მნიშვნელოვანი ტიპის/კლასის კონტრაგენტისათვის (ბანკში დადგენილი კლასიფიკაციის შესაბამისად) გამოიყენება კონტრაგენტების კრედიტუნარიანობის შეფასების (რეიტინგის) შესაბამისი შიდა მეთოდოლოგიები, რომლის შედეგადაც განისაზღვრება კონტრაგენტის შიდა რეიტინგი და მისი შესაბამისი კონტრაგენტის დეფოლტში გასვლის ჰიპოთეტური ალბათობა შემდეგი 12 თვის განმავლობაში (დეფოლტის ალბათობა). ბანკის შიდა რეიტინგული სისტემა გადის პეროდულ ექსპერტიზას/ ვალიდაციას ბანკში დადგენილი წესის შესაბამისად.

2) საცალო საკრედიტო რისკის ნაწილში (შეჩერებულია)

რისკის შეზღუდვისა და შემცირების მეთოდები

ბანკში საკრედიტო რისკების მართვის ძირითადი მიმართულებები (მეთოდები) განისაზღვრება ჯგუფში საკრედიტო რისკების მართვის სტანდარტებით.

საკრედიტო რისკის შეზღუდვისა და საკრედიტო რისკის დონის კონტროლის ძირითად ინსტრუმენტს წარმოადგენს საკრედიტო ლიმიტების სისტემა/რისკ-აპეტიტის აგრეგირებული მაჩვენებლები. თუმცა, დაკრედიტების შეჩერებამ და სხვა შეზღუდვებმა ბანკის ლიმიტების სისტემის მართვის ბერკეტების გამოყენება ფრიად შეზღუდული იყო.

ბანკის უნიფიცირებული და ლოკალური მდგომარეობის ფარგლებში აღებული საკრედიტო რისკის შესამცირებლად ბანკი იყენებს უზრუნველყოფას, როგორიცაა: გირაო, იპოთეკა, თავდებობა, საბანკო გარანტია, სახელმწიფო და მუნიციპალური გარანტიები. უზრუნველყოფის არსებობა, რომელიც პასუხობს ბანკის მოთხოვნებს და მისი საკმარისობა გაითვალისწინება საკრედიტო გარიგების მიხედვით ღირებულების პირობების განსაზღვრისას, ასევე საკრედიტო გარიგების მიხედვით გადაწყვეტილების მიღებისას.

საგირავნო გარიგების ექსპერტიზის ჩატარებისას ბანკში განისაზღვრება უზრუნველყოფის საგნის საბაზრო და საგირავნო ღირებულება.

მონიტორინგის პროცედურები

ბანკში ხორციელდება საკრედიტო პორტფელის მდგომარეობის მონიტორინგი არსებული პროცედურების ფარგლებში.

საკრედიტო რისკის დონის მონიტორინგის მიზნით წესდება ბანკის რისკ-აპეტიტის მეტრიკები და საკონტროლო მნიშვნელობები (მიზნობრივი დონე, ტრიგერი, ლიმიტი, ყველა ერთად ან რომელიმე, გამოყენების მიზანშეწონილობიდან გამომდინარე) და სტანდარტიზებული ქმედებები, რომლებიც საჭიროა რისკ-აპეტიტის საკონტროლო მაჩვენებლების მიღწევისას.

შიდა ანგარიშგება

ბანკის ფინანსური მდგომარეობისა და რისკის მართვის სისტემის შესახებ აქციონერებს, კრედიტორებს და სხვა დაინტერესებული მხარეებს ინფორმირების მიზნით, ბანკი რეგულარულად ახდენს გარე ანგარიშგების მომზადებას ფასს-ის სტანდარტების შესაბამისად, მათ შორის საკრედიტო რისკების მართვის საკითხების ჩათვლით.

საკრედიტო რისკების მიხედვით შიდა ანგარიშგება, რომელსაც აყალიბებს ბანკი, მოიცავს საკრედიტო რისკის მართვისათვის აუცილებელ ინფორმაციას საკრედიტო პორტფელის დინამიკისა და სტრუქტურის, რისკ-აპეტიტის (საკრედიტო რისკის მიხედვით) მეტრიკის შესრულების, რეზერვების დონის მიხედვით, აგრეთვე დადგენილი ლიმიტების დარღვევების ნაწილში აღნიშნული დარღვევების აღმოსაფხვრელად დაგეგმილი / მიღებული ზომების (საჭიროებისას) შესახებ.

შიდა ანგარიშგება წარედგინება ბანკის მენეჯმენტს და სათაო ბანკს დადგენილი წესით.

9.5 საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკის ქვეშ მოიაზრება ბანკის ფინანსური შედეგების გაუარესების რისკი აქტივ-პასივების ღირებულების (მოთხოვნების/ვალდებულებების) არახელსაყრელი ცვლილების შედეგად საბაზრო მაჩვენებლების-რისკ ფაქტორების გავლენის გამო (როგორიცაა სავალუტო კურსები, საპროცენტო განაკვეთები, საკრედიტო სპრედები, აქციების კოტირებები და სხვა).

ბანკის მიერ აღებული საბაზრო რისკების ხასიათიდან და მათი მართვის მიდგომებიდან გამომდინარე, ბანკის ოპერაციები იყოფა სავაჭრო წიგნის ან საბანკო წიგნის ოპერაციებად. სავაჭრო წიგნის ოპერაციებს ცნობილი მოვლენების გამო 2024 წლის განმავლობაში ადგილი არ ჰქონია.

სავალუტო ოპერაციების სრულად შეწყვეტის გამო, ბანკი ახორციელებდა მხოლოდ ნარჩენი საბაზრო რისკების მართვის ფუნქციებს.

საბაზრო რისკების მართვასთან დაკავშირებული ფუნქციები შემოფარგლული იყო მინიმალური ინსტრუმენტებით, რომლის ფარგლებში ხორციელდებოდა რისკ-აპეტიტის პარამეტრების, ეროვნული ბანკის ნორმატივებისა და ჯგუფის სხვა მოთხოვნების დაცვის უზრუნველყოფა.

რისკის შეფასების მეთოდები

საბაზრო რისკების შეფასება ხორციელდება შემდეგი მიმართულებების მიხედვით:

- პროცენტის ცვლილების მიმართ მგძნობიარე საბანკო წიგნის ოპერაციების მიხედვით საპროცენტო რისკის შეფასება;
- სავალუტო კურსის ცვლილების მიმართ მგძნობიარე საბანკო წიგნის ოპერაციების მიხედვით სავალუტო რისკის შეფასება.

ძირითადი პარამეტრები, რომლითაც შეიძლება შეფასებულ იქნას **საპროცენტო რისკი**, არის:

- ბანკის საპროცენტო პოზიციის მგრძნობელობა საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ, რომლის შეფასება ხდება (1) საპროცენტო პოზიციის წმინდა დისკონტირებული ღირებულების კლების ოდენობით და (2) შემოსავლიანობის მრუდის 100 საბაზისო პუნქტით არახელსაყრელი პარალელური გადახრის დროს წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ოდენობით;
- პროცენტული რისკის დასაფარად საჭირო ეკონომიკური კაპიტალი - საპროცენტო პოზიციის წმინდა დისკონტირებული ღირებულების კლების შეფასება საპროცენტო განაკვეთების არახელსაყრელი შესაძლო ცვლილების დროს.

საბანკო წიგნის **სავალუტო რისკის** მართვას ბანკი ახდენს მიღებული მარეგულირებელი და მეთოდოლოგიური დოკუმენტების საფუძველზე, უზრუნველყოფს რა აქტივებისა და ვალდებულებების შესაბამისობას ვალუტების ჭრილში და ღია სავალუტო პოზიციის დაწესებული შეზღუდვების ჩარჩოში მოქცევას, მათ შორის რისკ-აპეტიტის, ღია სავალუტო პოზიციის საზედამხედველო ლიმიტების ნაწილში.

რისკის მიხედვით შიდა ანგარიშგება

ბანკის საბაზრო რისკების მდგომარეობის შესახებ ანგარიშებს ამზადებს რისკების მართვის ქვედანაყოფი იმ პერიოდულობით, რომელიც განსაზღვრულია ბანკის მარეგულირებელ და მეთოდურ დოკუმენტებში.

9.6 ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი არის ბანკის მიერ საკუთარი ვალდებულებების სრულად და/ან დროულად შესრულების შეუძლებლობის გამო ზარალის წარმოქმნის რისკი.

ლიკვიდობის რისკის მართვა წარმოადგენს ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის ღონისძიებათა ერთობლიობას, რომელიც მიმართულია ბანკის მიმდინარე გადახდისუნარიანობის შესანარჩუნებლად ლიკვიდობის რისკის დონისა და ოპერაციების რენტაბელობის ოპტიმალური თანაფარდობის უზრუნველყოფის პირობებში.

აქტიური საბანკო ოპერაციების შეზღუდვამ მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია ლიკვიდობის მართვის სისტემის ფუნქციონირებაზე, რამდენადაც ბანკმა დაკარგა ლიკვიდობის მართვის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტები, როგორც არის მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური რესურსი და სხვა შიდა წყაროები. ამის შედეგად, ლიკვიდური აქტივების აბსოლუტური ოდენობა კონცენტრირებული იყო სალაროში არსებული ნაღდი ფულით.

ჭარბი ლიკვიდობის პირობებში, 2024 წლის განმავლობაში დიდი გადაჭარბებით სრულდებოდა ყველა საზედამხედველო ნორმატივი და შიდა ლიმიტები.

9.7 საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი არის ბანკის ზარალის რისკი, რომელიც ადგილი აქვს არაადეკვატური ან უუნარო შიდა პროცესების და სისტემების, პერსონალის მიერ მათი დარღვევების ან გარე ფაქტორების ზემოქმედების შედეგად.

მოცემული განმარტება მოიცავს სამართლებრივ რისკს, მაგრამ გამორიცხავს სტრატეგიულ და რეპუტაციის რისკებს.

საოპერაციო რისკების მართვის საქმეში ბანკი ხელმძღვანელობს სებ-ის დებულებით „კომერციული ბანკების მიერ საოპერაციო რისკების მართვის შესახებ“, საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ საოპერაციო რისკების მართვის სფეროში მიღებული დოკუმენტების, ასევე ვეტებე ბანკის მიერ დამტკიცებული შესაბამისი მარეგულირებელი და მეთოდოლოგიური დოკუმენტებით.

ბანკი საოპერაციო საქმიანობას წარმართავს საოპერაციო რისკების მართვის დებულების, საოპერაციო რისკების შეფასების წესის შესახებ დებულების, საოპერაციო რისკისა და შესაბამისობის რისკების მაჩვენებლებზე მონაცემების შეკრებისა და საოპერაციო რისკის ანგარიშგების ფორმირების წესის შესახებ ინსტრუქციის, ბანკის ბიზნესის უწყვეტობის პოლიტიკისა (დებულების) და ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ჩარჩო დოკუმენტების შესაბამისად.

საოპერაციო რისკი ახასიათებს ყველა პროდუქტს, საქმიანობის მიმართულებას, პროცესებს და სისტემებს და ამიტომ საოპერაციო რისკის ეფექტური მართვა წარმოადგენს ბანკის საოპერაციო რისკების მართვის პროგრამის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ შემადგენელს.

საჩქიებმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები გამოიწვია საოპერაციო მართვის საქმეში, რამდენადაც, ერთი მხრივ, შეიზრუდა რისკ-წარმომქნელი ოპერაციების რაოდენობა და მოცულობა, მეორე მხრივ, ამ სფეროში დასაქმებული პერსონალის გადინებამ და საოპერაციო რისკის მართვის ინსტრუმენტების შეკვეცამ, ხელი შეუშალა საოპერაციო რისკის მართვის სრულყოფილი სისტემის განვითარებას.

საოპერაციო რისკის მართვაში ბანკის მიზნებს წარმოადგენს:

- საოპერაციო რისკის მისაღები დონის გამოვლენა, შეფასება და განსაზღვრა;
- საოპერაციო რისკის მისაღები დონის მხარდასაჭერად დროული ზომების რეალიზაციის უზრუნველყოფა;
- საოპერაციო რისკის მოვლენების რეალიზაციიდან ბანკის ფინანსური შედეგების წარმოქმნის ალბათობის შემცირება;
- საოპერაციო რისკის მართვის ეფექტურობაზე კონტროლი;
- კანონმდებლობასთან და რეგულატორის მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა.

საოპერაციო რისკის მიზნებიდან გამომდინარე ბანკი წყვეტს ისეთ ამოცანებს, როგორიცაა საოპერაციო რისკის დონის თაობაზე ოპერატიული და ობიექტური ინფორმაციის მიღება; საოპერაციო რისკის დონის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი შეფასება (გაზომვა); ბანკის საოპერაციო რისკის ანალიზი და შეფასება პროდუქტების, პროცესებისა და სისტემების დონეზე; საოპერაციო რისკის მართვის სისტემის ფუნქციონირებისა და განვითარების უზრუნველყოფა, რომელიც პასუხობს ნორმატიულ და საკანონმდებლო მოთხოვნებს საოპერაციო რისკის მართვისა და კონტროლის სფეროში და რისკის მოვლენების რეალიზაციის შედეგების მინიმიზაციას.

რისკების მაჩვენებლებზე მონაცემების შეკრებისა და საოპერაციო რისკის ანგარიშგების ფორმირების წესი რეგულირდება შესაბამისი ინსტრუქციის შესაბამისად.

რისკის მოვლენის და მასთან დაკავშირებული შედეგების შესახებ ინფორმაციის შეკრება ბანკში ხორციელდება მუდმივად და მოიცავს საქმიანობის ყველა მიმართულებას.

საოპერაციო რისკის დონის კონტროლის მიზნით ბანკში გამოიყენება შემდეგი ძირითადი მდგომარეობები, როგორიცაა ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობის განაწილება, უფლებამოსილებათა ლიმიტირება, გადაწყვეტილებების კოლეგიალურად მიღება, ორმაგი კონტროლის მექანიზმების პრინციპების გამოყენება; ინფორმაციული უსაფრთხოების ფარგლებში ინფორმაციის

ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა, ინფორმაციის მრავალდონიანი დაცვის გამოყენება; მატერიალურ აქტივებთან დაშვების შეზღუდვა; აუთსორსინგი; სხვა რელევანტური ღონისძიებების გატარება.

რისკ-აპეტიტი

საოპერაციო რისკის ნაწილში რისკ-აპეტიტი შეიძლება განსაზღვრული იქნას როგორც დანაკარგების ოდენობა, რომელიც ბანკი მზად არის მიიღოს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე გავლენის მქონე განსაზღვრული სტრატეგიისა და ძირითადი ფაქტორების შესაბამისად.

რისკ-აპეტიტის საკონტროლო მნიშვნელობები და მაჩვენებლების გაანგარიშების პრინციპები მუშავდება ჯგუფის დონეზე და შემდეგ ალოცირდება ბანკზე. ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო ამტკიცებს საოპერაციო რისკის საკონტროლო მაჩვენებლებს რისკ-აპეტიტის ერთიანი მაჩვენებლების ფარგლებში.

საოპერაციო რისკების შესახებ ანგარიშგება

საოპერაციო რისკების შესახებ ანგარიშგება წარმოადგენს საოპერაციო რისკების მართვის პროცესის შემადგენელ ნაწილს და უზრუნველყოფს შესაბამისი მმართველი ორგანოების მუდმივ და თავისდროულ ინფორმირებას გადაწყვეტილებების მისაღებად. ამ შემთხვევაში საოპერაციო რისკების შესახებ ანგარიშგება უზრუნველყოფს რისკის გამჭირვალობას და საოპერაციო რისკების მართვას აქცევს ყოველდღიურ უწყვეტ პროცესად.

საოპერაციო რისკების თაობაზე ბანკი ახდენს სეზონის ყოველთვიურ ინფორმირებას დადგენილი ფორმითა და წესით.

ბიზნეს უწყვეტობის გეგმა (BCP)

ბანკს გააჩნია თავისი მასშტაბის შესაბამისი ფორმალიზებული ბიზნეს უწყვეტობის გეგმა რომელიც შედგება ბიზნეს უწყვეტობის პოლიტიკისა და კრიზისის მართვის ინსტრუქციისგან.

ბიზნეს უწყვეტობის მართვა მოიცავს სტანდარტებისა და პროცედურების ერთობლიობას რომელიც მიმართულია საბანკო ბიზნეს პროცესების შენარჩუნების, მათი დროული აღდგენის და უმოკლეს ვადებში აღნიშნული პროცესების ჩვეულ რეჟიმში დაბრუნებისკენ, რათა მინიმუმამდე იქნეს დაყვანილი მატერიალური ზარალი, თავიდან იქნეს აცილებული როგორც ბაზრის წილის დაკარგვის, ბიზნესის დაკარგვის, რეპუტაციის შელახვის და სამართლებრივი პასუხისმგებლობების რისკები.

ბანკის ბიზნესის უწყვეტობის უზრუნველყოფის ძირითადი ამოცანას წარმოადგენს ბანკის ბიზნესის უწყვეტობის მართვის ღონისძიებების ორგანიზაცია და განხორციელება ბანკის ბიზნესის უწყვეტობისა და აღდგენის უზრუნველყოფის გარანტიის მიზნით, არასტანდარტული ან საგანგებო სიტუაციის წარმოქმნის შედეგად, რომელიც შეუძლებელს ხდის ძირითადი ფუნქციების შესრულებას.

ბანკის BCP გეგმის მიზანია არასტანდარტული ან საგანგებო სიტუაციის წარმოქმნის შემთხვევაში ბანკის ქვედანაყოფების/თანამშრომლების ურთიერთმოქმედების მკაფიო საერთო წესის, ქვედანაყოფების კრიტიკული სახეების აღდგენისა და ყოველდღიური საქმიანობის რეჟიმი დაბრუნების მოქმედებათა წესის განსაზღვრა.

ბანკი განსაზღვრავს არასტანდარტული და საგანგებო სიტუაციების წარმოქმნის სცენარების ჩამონათვალს და აღწერას, და მათთან დაკავშირებული ყოველდღიური ფუნქციონირების რეჟიმის დარღვევის ფაქტორებს, რომელთა მიმართ რეაგირება ხორციელდება ბიზნესის უწყვეტობის მართვის ფარგლებში.

2024 საფინანსო წლის მანძილზე რაიმე არსებითი ხასიათის საოპერაციო რისკის მოვლენას ადგილი არ ჰქონია და საოპერაციო ზარალი ბანკს არ მიუღია.

9.8 სხვა რისკები

9.8.1 შესაბამისობის რისკი

შესაბამისობის რისკის მართვა მოიცავს საკანონმდებლო და საზედამხედველო სანქციების, ფინანსური დანაკარგების, ან ბანკის რეპუტაციის დაკარგვის რისკის მართვას, რომელიც შეიძლება გამოიწვიოს კანონმდებლობის, წესებისა და სტანდარტების შეუსრულებლობამ. შესაბამისობის რისკი საბანკო რისკების განუყოფელი ნაწილია, როგორცაა, მაგალითად, კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნასთან, შემოსავლიანი აქტივების ხარისხთან, აქტივების შესაძლო დანაკარგების რეზერვთან და დაკრედიტების ლიმიტებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკი, საერთო ღია სავალუტო პოზიციისთვის დამახასიათებელი საბაზრო რისკი, წლიური სამუშაო გეგმისთვის და ბანკის ბიუჯეტისათვის დამახასიათებელი სტრატეგიული რისკი და კონკრეტულ დებულებებთან დაკავშირებული სხვა რისკები.

ბანკში შესაბამისობის სისტემის ეფექტური ფუნქციონირების ძირითადი პრინციპებია: დამოუკიდებლობის პრინციპი – შესაბამისობის დამოუკიდებელი სტრუქტურული ქვედანაყოფის არსებობა, რომელიც პასუხს აგებს ბანკში შესაბამისობის რისკების მართვის კოორდინაციაზე; რისკზე დამყარებული მიდგომა – შესაბამისობის სისტემის უზრუნველყოფა ქმედითი და ეფექტიანი რესურსების გადანაწილებით;

შესაბამისობის რისკების მართვა

შესაბამისობის რისკების მართვის მიზნით, კომპლენს კონტროლის და ფინანსური მონიტორინგის სამმართველო ახდენს:

- პოტენციური და რეალიზებული შესაბამისობის რისკების იდენტიფიცირებას;
- შესაბამისობის რისკების კლასიფიცირებას და შეფასებას;
- გამოვლენილი შესაბამისობის რისკების მართვის ღონისძიებების შემუშავებას და დანერგვას;
- გამოვლენილი შესაბამისობის რისკების შემცირებისკენ მიმართული ზომების დანერგვისა და ეფექტურობის მონიტორინგს, მაკორექტირებელი ღონისძიებების გატარებას (აუცილებლობის შემთხვევაში).
- ბანკის მიერ ბაზარზე ქცევის სათანადო სტანდარტების (ეთიკის პრინციპების) დაცვას;
- ინტერესთა კონფლიქტების მართვას;
- ბანკის შესაბამის სტრუქტურებთან ერთად იკვლევს და აანალიზებს იმ ფაქტორებს, რომლებმაც შეიძლება გაზარდოს შესაბამისობის რისკი და მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს ბანკზე.

შესაბამისობის რისკების მონიტორინგი და კონტროლი

შესაბამისობის რისკების მონიტორინგი მიზნად ისახავს შესაბამისობის რისკის მატარებელი დარღვევების (ნაკლოვანებების) აღმოფხვრას და შესაბამისობის რისკების მართვის მიზნით პასუხისმგებელი სტრუქტურული ქვედანაყოფების მიერ ყოვლისმომცველი და თავისდროული ზომების მიღებას.

შემოწმების შედეგების მიხედვით, რომელიც განხორციელებულია გარე და შიდა აუდიტის, საზედამხედველო ორგანოების, შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფების მიერ, ბანკი განიხილავს მათი შენიშვნებს და რეკომენდაციებს და ადგენს მათი აღმოფხვრის გეგმებს და იღებს ზომებს სამომავლოდ მათი დაუმჯობესებისათვის.

ბანკში დანერგილია ბანკის საქმიანობის/ბიზნეს მიმართულებების შესაბამისობის რისკების თვითშეფასების, ასევე პოტენციური/რეალიზებული რისკების შეფასების სისტემა. ხდება რისკის წარმოქმნის ძირითადი ინდიკატორების განსაზღვრა და მათი ანალიზი შემდგომი პრევენციის მიზნით. ყოველკვარტლურად /ყოველწლიურად ხორციელდება შესაბამისობის რისკის დონის მონიტორინგი/მაკორექტირებელი ღონისძიებების დაგეგმვა და მართვა. მოქმედებს ანგარიშგების სისტემა.

9.8.2 რეპუტაციის რისკი

რეპუტაციის რისკი არის რისკი, რომელსაც, სხვა ფაქტორებთან ერთად, იწვევს ბანკის ოპერაციებთან დაკავშირებით უარყოფითი საჯარო განცხადებების გაკეთება ან ბანკის უარყოფითად წარმოდგენა. რეპუტაციის რისკი ეფუძნება თანამშრომლების, კლიენტების, ზედამხედველებისა და საზოგადოების მხრიდან ბანკის ნდობას. ცალკეულ მოვლენებს შეუძლიათ შეარყიონ ბანკისადმი ნდობა და უარყოფითად იმოქმედოს მის საქმიანობაზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ბანკისათვის მნიშვნელოვანია დაცული იყოს ამგვარი შემთხვევებისაგან.

რეპუტაციის რისკის ფაქტორები

რეპუტაციის რისკის ფაქტორებია საკანონმდებლო და საზედამხედველო მოთხოვნების დაუცველობა, ბიზნეს-საქმიანობის გაძლიერების, პროფესიონალური ეთიკის ნორმების დაუცველობა, სახელშეკრულებო ვალდებულებების ხშირი დარღვევები, მართვის ეფექტური სისტემების უქონლობა, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოებისა და სხვა ავტორიტეტული ორგანიზაციების მიერ ბანკის მიმართ დაბალი შეფასებები, საერთაშორისო სანქციებისა და შეზღუდვების არსებობა, ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმთან ბრძოლის ეფექტური საშუალებების უქონლობა, საბანკო რისკების მართვის ხარვეზები, ბანკის მიერ გადაჭარბებული რისკის შემცველი საქმიანობის განხორციელება, საოპერაციო რისკების მაღალი დონე, შიდა კონტროლის სისტემის ნაკლოვანებები და სხვა.

რეპუტაციის რისკის მინიმიზაციის ხერხები

- შიდა მარეგულირებელი ბაზის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვას ბანკი თანამშრომლებს და კლიენტებს, კონტაგენტებს შორის;
- საკანონმდებლო და საზედამხედველო ნორმებისა და მოთხოვნების დაცვაზე მუდმივი კონტროლი;
- რეპუტაციის რისკი ფაქტორების ბანკის საქმიანობაზე გავლენის მუდმივი ანალიზი;
- საქმიანობის იმ მიმართულებების მუდმივი ანალიზი და კონტროლი, რომლებიც მგრძნობიარეა კლიენტებთან, მთლიანად საზოგადოებასთან ურთიერთობის კუთხით;
- ფინანსური და სხვა სახის გამოქვეყნებული ინფორმაციის კონტროლი, რომელიც მიეწოდება აქციონერებს, კლიენტებს და ფართო საზოგადოებას, მათ შორის სარეკლამო თვალსაზრისით;
- ბანკის თანამშრომლების პროფესიონალიზმის მუდმივი ამაღლება.

ბანკის ორგანოებისა და ქვედანაყოფების როლი და პასუხისმგებლობა

ბანკის უფლებამოსილი ორგანო (სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი) უზრუნველყოფენ რეპუტაციის რისკის მართვის პროცედურების, მათ შორის რეპუტაციის რისკის კონტროლისა და კაპიტალზე გავლენის დაანგარიშების პოლიტიკების, რეპუტაციის რისკების მინიმიზაციის ღონისძიებების დამტკიცებას, რეპუტაციის რისკის მონიტორინგს და კონტროლს, მათ შორის იმ საქმიანობის მიმართულებების მიხედვით, რომელმაც შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე.

ბანკის სტრუქტურული ქვედანაყოფების როლი და პასუხისმგებლობა

ბანკის შესაბამისი პასუხისმგებელი ქვედანაყოფები უზრუნველყოფენ კლიენტებისა და სხვა დაინტერესებულ პირებისათვის კომპლექსური ინფორმაციის მიწოდების ორგანიზაციას, მონაცემთა შეკრებას, მის ანალიზს, რომელიც მოიცავს რეპუტაციის რისკის შემცველი მოვლენებს, წინადადებების მომზადებას მედიაში უარყოფითი სტატიების, საჯარო პუბლიკაციების და ნეგატიური ინფორმაციის გამოქვეყნებით წარმოქმნილი რეპუტაციის რისკის მინიმიზაციისათვის, ეფექტიანი მედია სტრატეგიის ფორმირებისა და მის მართვას, პერსონალის მართვასთან დაკავშირებული საკითხების ორგანიზაციას და წარმართვას, სხვა რეპუტაციის რისკის აცილებისათვის საჭირო ღონისძიებების გატარებას.

9.8.3 სტრატეგიული რისკი

სტრატეგიული რისკი არის რისკი, რასაც, სხვა ფაქტორებთან ერთად, იწვევს ბანკის სტრატეგიის სუსტი დაგეგმვა და ცუდი განხორციელება, ბანკის სუსტი ბიზნეს გადაწყვეტილებები ან ბანკის მიერ რეაგირების არმოხდენა გარე ცვლილებებზე. სტრატეგიული რისკი ასევე არის ბანკის საქმიანობის შედეგების არახელსაყრელი ცვლილების რისკი, ბანკის მართვის პროცესში მცდარი გადაწყვეტილებების მიღების შედეგად, მათ შორის განვითარების სტრატეგიის შემუშავების, დამტკიცებისა და რეალიზაციის დროს, მიღებული გადაწყვეტილებების არასათანადო შესრულება, ასევე გარე ფაქტორების ცვლილებების გაუთვალისწინებლობა.

სტრატეგიული რისკის ძირითადი მიზანები, მართვის პრინციპები და რეალიზაციის გზები ამ ეტაპზე ბანკს განსაზღვრული არა აქვს, შექმნილი მდგომარეობიდან გამომდინარე, თუმცა გასულ წლებში შემუშავებული სტრატეგიული რისკის მართვის სისტემა ექვემდებარება დაუყოვნებლივ აღდგენას, ბანკის მიმართ სანქციების მოხსნის კვალობაზე.

9.8.4 მოდელის რისკი

მოდელის რისკი - ზარალის წარმოქმნის რისკი არასწორი ბიზნეს-გადაწყვეტილების მიღების შედეგად მოდელების არაკორექტული მუშაობის გამო (რისკის შეუფასებლობა), რომელიც დაკავშირებულია მოდელების შემუშავების, დანერგვის ან გამოყენების დროს დაშვებულ შეცდომებთან, ასევე მონაცემთა შეცდომებთან.

მოდელის სიცოცხლის ციკლი მოიცავს შემუშავების და დამტკიცების, გამოყენების, ეფექტურობის შეფასების და რისკის შესამცირებლად ცვლილებების შეტანის ეტაპებს. თითოეულ ეტაპზე ხორციელდება მოდელის რისკის შესაბამისი ამოცანების გადაწყვეტა.

მოდელის რისკის მართვა გულისხმობს მოდელის რისკის იდენტიფიკაციას, შეფასებას, მონიტორინგსა და კონტროლს. აღნიშნული სამუშაოები ასევე მოიცავს რისკების შემცირების ღონისძიებებს.

ბანკი ქმნის მოდელის რისკების მართვის კონტროლის სისტემას ბანკის, ჯგუფის და საზედამხედველო დოკუმენტების შესაბამისად.

9.9 მიტიგაციის საშუალებები

საკრედიტო რისკის დონის შესამცირებლად ბანკი იყენებს უზრუნველყოფის ისეთ საშუალებებს, როგორიცაა გირაო, იპოთეკა და მესამე პირის გარანტია.

ბანკის უზრუნველყოფის სტრუქტურა წარმოდგენილია ქვემოთ:

გირავნობის უზრუნველყოფის სახით მიღებული აქტივები (მლნ. ლარი)					
	2024			2023	
	მოცულობა	წილი %		მოცულობა	წილი %
ფულადი სახსრები	0.8	0.13%		3.3	0.50%
ძვირფასი ლითონები და ქვები	0.1	0.01%		0.1	0.02%
უმრავი ქონება	432.0	67.24%		434.2	66.12%
მომრავი ქონება	145.1	22.58%		157.3	23.96%
წილის გირავნობა	56.1	8.74%		53.8	8.19%
ფასიანი ქაღალდები	7.9	1.22%		7.5	1.14%
სხვა	0.5	0.08%		0.4	0.06%
სულ	642.4	100.00%		656.6	100.00%

უზრუნველყოფის ოდენობა და სახეები, რომელსაც ბანკი იღებს უზრუნველყოფაში დამოკიდებულია კონტრაგენტის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. ბანკი ადგენს პრინციპებს უზრუნველყოფის მისაღები სახეებისა და შეფასების პარამეტრების მიმართ. როგორც წესი, კრედიტის დამტკიცების პროცესში ბანკის მიერ ხდება ლიკვიდობის მქონე ერთი ან რამდენიმე უზრუნველყოფის მოთხოვნა. მოთხოვნილი უზრუნველყოფის მიმართ მიდგომები დამოკიდებულია კლიენტზე, პროდუქტზე და ბიზნეს-სტრატეგიაზე. მინიმალური სტანდარტების ბანკისათვის მისაღები უზრუნველყოფის ტიპებისა და მათი შეფასების მიდგომებს განსაზღვრავს ბანკის უზრუნველყოფის პოლიტიკა.

პოლიტიკის ფარგლებში განისაზღვრება რისკის მიტიგირებისათვის მისაღები ტიპების სახეები და შეფასების კრიტერიუმები. უზრუნველყოფის საგნის მიმართ მოთხოვნები ყალიბდება შემდეგი ფაქტორების მიხედვით, როგორიცაა უზრუნველყოფის სტრუქტურა, ხარისხი, საბაზრო ღირებულება და ლიკვიდობა.

ბანკი ახდენს კრედიტის უზრუნველყოფის მისაღები სახეების ჩამონათვალის პერიოდულ გადასინჯვას.

იმ შემთხვევებში, როდესაც კრედიტის უზრუნველყოფად გვევლინება მიღებული გარანტია, ბანკი ახდენს გარანტორის საქმიანობის ფინანსური შედეგების ანალიზს.

ბანკს შემუშავებული აქვს მოთხოვნები საკრედიტო უზრუნველყოფის თითოეული სახეობის მიმართ. უზრუნველყოფაში გადაცემული ქონების ღირებულება განისაზღვრება მისი საბაზრო ღირებულებიდან გამომდინარე ლიკვიდობის დისკონტის გათვალისწინებით. უზრუნველყოფაში გადაცემული აქტივების გაანგარიშებითი სიდიდე საკმარისი უნდა იყოს ძირითადი ვალის, პროცენტების, საკომისიოს და საგირავნო ვალდებულებების მომსახურების საფასურის ასანაზღაურებლად. უზრუნველყოფის სახეების მიხედვით ლიკვიდობის დისკონტი მერყეობს 10%-დან 70%-მდე.

იმ შემთხვევებში, როდესაც უზრუნველყოფის საგანს წარმოადგენს იპოთეკა, მსესხებელი ვალდებულია დააზღვიოს შესაბამისი აქტივი.

ბანკის პოლიტიკის შესაბამისად, უზრუნველყოფაში მიღებული ქონებაზე მოთხოვნის უფლების რეალიზაციის შემთხვევაში, ქონების რეალიზაცია ხდება მოქმედი კანონმდებლობისა და ბანკის წესების შესაბამისად. ქონების რეალიზაციიდან მიღებული სახსრები გამოიყენება ვალის დასაფარად ან შესამცირებლად.

9.10 საკრედიტო შეფასების გარე ინსტიტუტები

კაპიტალის შეფასებისა და კაპიტალის ელემენტების გაანგარიშებას ბანკი ახდენს საკრედიტო შეფასების გარე ინსტიტუტების მონაცემების გამოყენების წესის შესაბამისად.

კაპიტალის შეფასების მიზნებისათვის ბანკი იყენებს შემდეგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების შეფასებებს:

- Standard & Poor's Corporation
- Moody's Investor Services
- Fitch Ratings

საკრედიტო შეფასების გარე ინსტიტუტების (სშგ) შეფასებები გამოიყენება შემდეგი აქტივების კლასების მიმართ:

- ცენტრალური მთავრობები და ცენტრალური ბანკები.
- მრავალმხრივი განვითარების ბანკები.
- საერთაშორისო ორგანიზაციები და ინსტიტუტები.
- კომერციული ბანკები.

საკრედიტო რისკი – სტანდარტული მიდგომის (Credit risk –The Standardised Approach) ფარგლებში ბანკი იყენებს სეზ-ის მიერ აღიარებული შემდეგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების საკრედიტო შეფასებების სკალას, რომელიც რანჟირებულია სეზ-ის საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით (მეფინგი / mapping), ქვემოთ მოყვანილი ცხრილების შესაბამისად:

ცხრილი 1. აღიარებული გრძელვადიანი რეიტინგები და ექვივალენტური საკრედიტო კატეგორიები / Recognised long-term ratings and equivalent credit rating grades

Credit rating grade	Standard & Poor's Corporation	Moody's Investor Services	Fitch Ratings
1	AAA	Aaa	AAA
	AA+	Aa1	AA+
	AA	Aa2	AA
	AA-	Aa3	AA-
2	A+	A1	A+
	A	A2	A
	A-	A3	A-
3	BBB+	Baa1	BBB+
	BBB	Baa2	BBB
	BBB-	Baa3	BBB-
4	BB+	Ba1	BB+
	BB	Ba2	BB
	BB-	Ba3	BB-
5	B+	B1	B+
	B	B2	B
	B-	B3	B-
6	CCC+	Caa1	CCC+
	CCC	Caa2	CCC
	CCC-	Caa3	CCC-
	CC	Ca	CC
	C	C	C
	D		D

ცხრილი 2. აღიარებული მოკლევადიანი რეიტინგები და ექვივალენტური საკრედიტო კატეგორიები / Recognised short-term ratings and equivalent credit rating grades

Credit rating grade	Standard & Poor's Corporation	Moody's Investor Services	Fitch Ratings
1	A-1	P-1	F-1
2	A-2	P-2	F-2
3	A-3	P-3	F-3
4	Others	Others	Others

მრავალჯერადი შეფასება /Multiple assessments

- თუ არსებობს კონკრეტული მოთხოვნის მიმართ სშგი/ECAI-ს მხოლოდ ერთი შეფასება, მაშინ ეს რეიტინგი გამოიყენება ამ მოთხოვნის რისკის მიხედვით შესაწონად.
- თუ არსებობს სშგი/ECAI-ს ორი შეფასება, რომლებიც შეესაბამებიან რისკის მიხედვით სხვადასხვა წონას, მაშინ გამოყენებული უნდა იქნეს მათ შორის ყველაზე მაღალი რისკის წონა.
- თუ არსებობს სშგი/ECAI-ს სამი შეფასება, რომლებიც შეესაბამებიან რისკის მიხედვით სხვადასხვა წონას, მაშინ შერჩეული უნდა იქნეს ორი ყველაზე დაბალი რისკის წონა და გამოყენებული იქნეს ყველაზე მაღალი რისკის წონა ამ ორს შორის.

10. ანაზღაურებასთან დაკავშირებული საკითხები

ანაზღაურების პოლიტიკის გამჟღავნების მოთხოვნები

სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას მიეკუთვნება გენერალური დირექტორისა და დირექტორატის სხვა წევრების შრომის ანაზღაურების პირობების განსაზღვრა, მათ შორის შრომითი ხელშეკრულებით განსაზღვრული ანაზღაურების ოდენობა, პერიოდულობა, ანაზღაურების ცვლადი ნაწილი და სხვა.

დირექტორატის კომპეტენციას მიეკუთვნება ბანკის თანამშრომლების (დირექტორატის წევრების გარდა) შრომის ანაზღაურების პოლიტიკის, სისტემების, წახალისების მოდელების განსაზღვრა. კერძოდ ის ამტკიცებს შრომის ანაზღაურების ფონდის ოდენობას; განიხილავს და ამტკიცებს წინადადებებს ანაზღაურების სისტემისა და მოტივაციის სხვა მოდელების სრულყოფის შესახებ; განიხილავს შრომის ანაზღაურების სისტემის მონიტორინგის განმახორციელებელი სტრუქტურების (როგორც შიდა, ისე გარე) შეფასებას და ანგარიშებს და სხვა.

ბანკის სისტემაში ანაზღაურების პოლიტიკა განსაზღვრავს შრომითი ანაზღაურების საკვანძო პრინციპებსა და ძირითად ელემენტებს.

მოტივაციის და შრომის ანაზღაურების სისტემა მიმართულია:

- ბანკის მიერ დასახული სტრატეგიული მიზნების მიღწევისკენ, რომელიც განვითარების მიმდინარე ეტაპს შეესაბამება და ეფექტურობის საკვანძო მაჩვენებლების შესრულებისკენ, რომლითაც განისაზღვრება ეს მიღწევები;
- ბანკის თანამშრომელთა შრომის ეფექტურობის, დაინტერესებისა და შრომის შედეგებზე პასუხისმგებლობის ზრდისკენ.

ანაზღაურების სისტემა ბანკის სისტემაში შეესაბამება შემდეგ ძირითად პრინციპებს:

- გამჭვირვალობა: ანაზღაურების სისტემაში გამოყენებული მიდგომებისა და პრინციპების სრული და ნათელი წარმოდგენა ბანკის თითოეული თანამშრომლისათვის;
- მოქნილობა: ბიზნესის განვითარების და გარე ბაზრის ცვლილების შესაბამისად, ანაზღაურების სისტემის ცვლილების შესაძლებლობა;
- დინამიურობა: სისტემის მუდმივი სრულყოფა-განვითარება;
- ერთიანობა: ანაზღაურების სისტემის მოქმედება, როგორც ურთიერთდაკავშირებული ელემენტების ერთობლიობა;
- კომპლექსური მიდგომა: თანამშრომლების მუშაობის შედეგების შეფასება;
- კონკურენტუნარიანობა: ანაზღაურების კონკურენტუნარიანი დონის შენარჩუნება და კვალიფიციური კადრების შემდგომი მოტივირება მათი მოზიდვა/შენარჩუნების მიზნით;

ბანკის ანაზღაურების სისტემის კომპონენტებია ფიქსირებული და ცვლადი ანაზღაურება.

ანაზღაურების სისტემის სრულყოფა ხორციელდება ვითიბის სისტემაში შემუშავებული პრინციპებისა და სტანდარტების შესაბამისად, დამტკიცებული საბიუჯეტო საშუალებების ფარგლებში.

სს „ვითიბი ბანკი ჯორჯია“ უმაღლეს მენეჯმენტის პოზიციები შედგება სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისაგან, ბანკის გენერალური დირექტორისა და დირექტორატის წევრებისაგან;

10.1. ანაზღაურების სისტემის კომპონენტები/ ელემენტები

10.1.1 დირექტორატის წევრების ანაზღაურება შედგება ორი კომპონენტისგან - ფიქსირებული და ცვალებადი ანაზღაურება.

ა) ფიქსირებულ ანაზღაურება - ანაზღაურება, რომელიც ინიშნება დირექტორატის წევრების მიერ შესაბამისი ფუნქციების შესრულებისათვის და ასახავს დირექტორის შესაბამის პროფესიულ გამოცდილებასა და ორგანიზაციულ პასუხისმგებლობას; ფიქსირებული ანაზღაურების ფულად ექვივალენტში გამოხატული მოცულობა არის წინასწარ განსაზღვრული და უცვლელი, არ არის დამოკიდებული საქმიანობის მაჩვენებლებზე და ბანკს არ შეუძლია მისი შემცირება ან/და გაუქმება. ფიქსირებული ანაზღაურება მოიცავს ფიქსირებულ ანაზღაურებაზე დარიცხულ საპენსიო სარგებელსაც (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

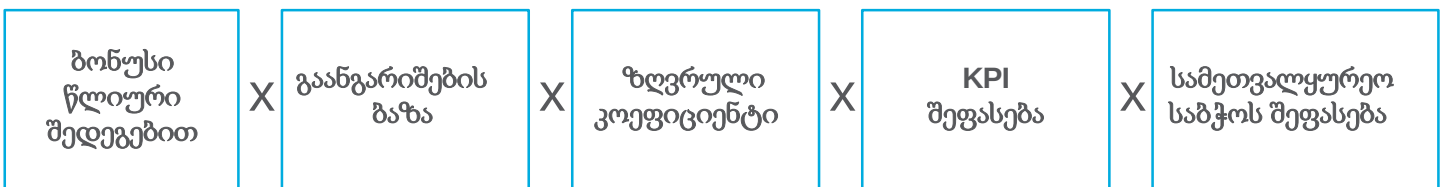
ბ) ცვლადი ანაზღაურება: საბონუსე ანაზღაურება წლიური შედეგების მიხედვით (შემდგომ „წლიური ბონუსი“), რომელიც არ წარმოადგენს გარანტირებულ განაცემებს, რომლის ოდენობა განისაზღვრება საანგარიშო წლის (ცვალებადი ანაზღაურების გამომუშავების პერიოდის) მანძილზე ბანკში ფაქტობრივად მუშაობის პერიოდისა (დღეების) და საქმიანობის ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლების შესრულების შეფასების გათვალისწინებით, რომელიც მტკიცდება წინამდებარე წესებისა და ბანკის შესაბამისი პერიოდის ფინანსური შედეგების თანახმად, საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით მომზადებული კონსოლიდირებული ანგარიშგების მონაცემთა მიხედვით.

10.2. დირექტორატის წევრების წლიური ბონუსის გაანგარიშების ძირითადი პრინციპები

10.2.1 დირექტორატის წევრებისთვის წლიური შედეგებით ბონუსის მინიჭება ხორციელდება საანგარიშო პერიოდში (ცვალებადი ანაზღაურების გამომუშავების პერიოდში) მათი საქმიანობის შეფასებით, ინდივიდუალურად განსაზღვრული ბონუსის სამიზნე თანხის (გაანგარიშების ბაზის) საფუძველზე, შემდეგი პარამეტრების გათვალისწინებით:

- ბანკის მიერ დაგეგმილი ფინანსური შედეგების მიღწევა;
- საერთო საბანკო საქმიანობის ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლების შესრულება (შემდგომ „KPI“);
- პასუხისმგებლობის ფარგლებში KPI-ს შესრულება;
- დირექტორატის წევრის შეფასება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ

10.2.2 დირექტორატის წევრების წლიური ბონუსის ჯამური ოდენობა განისაზღვრება შემდეგნაირად:

სადაც,

- გაანგარიშების ბაზა - დირექტორის თვიური ხელფასის N-მაგი ოდენობა, რომელიც გამოიყენება მისი წლიური ბონუსის გაანგარიშებისათვის. განისაზღვრება ინდივიდუალურად, შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე, მის მიერ გამომუშავებული პერიოდის პროპორციულად.
- ზღვრული კოეფიციენტი - მაჩვენებელი, რომლის მიხედვით განისაზღვრება წლიური ბონუსის გაცემა/არგაცემის საკითხი, ბანკის მიერ ფინანსური შედეგის მინიმალურად სავალდებულო დონის მიღწევის შესაბამისად.
- KPI შეფასება - დირექტორატის წევრის მიერ საერთო საბანკო და ინდივიდუალური KPI-ის შესრულების შეფასება.
- სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასება - მაკორექტირებელი მაჩვენებელი, რომელიც გაანგარიშდება შემფასებელი მხარის მიერ და ახასიათებს დირექტორატის წევრის საქმიანობის შეფასებას.

10.2.3 ზღვრული კოეფიციენტი

ბანკის მიერ ფინანსური შედეგების (წმინდა მოგება / ზარალი) გაანგარიშება წარმოებს "ფასს"-ის მიხედვით.

ზღვრული კოეფიციენტის შესრულების შეფასების წესი მოცემულია N1 ცხრილში.

ცხრილი N1

ფინანსური შედეგი	ფინანსური შედეგის მიხედვით ბანკის მიერ გეგმის შესრულება	ზღვრული მაჩვენებელი კოეფიციენტის
მოგება	> 100%	1
	80-100%	წმინდა მოგება ფაქტი/ გეგმა (0,8- დან 1)
	< 80%	0
გეგმიური ზარალი	$\geq 100\%$ (ე.ი. ფაქტიური ზარალი $\leq$ გეგმიურზე)	განისაზღვრება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ (0,5- დან 1)
	< 100% (ე.ი. ფაქტიური ზარალი > გეგმიურზე)	0

10.2.4 ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლები (KPI)

დირექტორატის წევრებისთვის განსაზღვრულია ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლების (KPI-ს) სისტემა, რომელთა შემადგენლობა და წონა სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით მტკიცდება ყოველწლიურად.

დირექტორატის წევრების საქმიანობის KPI უნდა ეფუძნებოდეს შემდეგ პრინციპებს:

- იყოს გამჭვირვალე და დათვლადი;
- უნდა ასახავდეს ბანკის საქმიანობის კომპლექსურ დახასიათებას;
- უნდა იწარჩუნებდეს საქმიანობის მაჩვენებლებისა და ბანკის სტრატეგიული ამოცანების შესრულების მაჩვენებლის ბალანსს;
- უნდა იძლეოდეს ბანკისთვის მნიშვნელოვანი რისკებისა და შემოსავლიანობის, საკუთარი კაპიტალის რენტაბელობის, შემოსავლებისა და ხარჯების შეფარდების გათვალისწინების საშუალებას;
- იყოს ბანკისთვის ორიენტირებული მაჩვენებლების გაუმჯობესების კუთხით;
- გენერალური დირექტორის KPI ბანკის ბიზნესგეგმით გათვალისწინებული ბანკის საქმიანობის შედეგიანობის გეგმიური მაჩვენებლების მიღწევასთან უნდა იყოს დაკავშირებული;
- ძირითადი KPI ჩამონათვალი უნდა იყოს საკმარისი, თუმცა არა გადაჭარბებული (თოთოეულის KPI-ს წონა არ უნდა იყოს 10% ნაკლები).

KPI-ს გაანგარიშების მეთოდიკა უნდა განისაზღვრებოდეს სათავო ბანკის ბიზნეს-დაგეგმვასა და ფინანსურ კონტროლზე პასუხისმგებელ ქვედანაყოფების ხელმძღვანელების მიერ, არსებულ მონაცემთა წყაროს საფუძველზე, მაჩვენებლების აღრიცხვის თავისებურებების გათვალისწინებით. შესაბამისი სააღრიცხვო წლისთვის დადგენილი KPI-ს ჩამონათვალი (KPI-ს შემადგენლობას, წონასა და მიზნობრივ მაჩვენებლები) მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოზე. KPI მოიცავს როგორც საერთო საბანკო KPI-ის, ისე KPI პასუხისმგებლობის ზონებში: რაოდენობრივი/ ხარისხობრივი/ საპროექტო მიზნები.

დირექტორატის წევრების KPI-ს შესრულების შეფასების წესი მოცემულია N 2 ცხრილში.

ცხრილი N2

KPI		KPI -ს მნიშვნელობა	
		ფაქტობრივი	გამოყენებულია ბონუსის გაანგარიშებისათვის (KPI -ს წონის გათვალისწინებით)
რაოდენობრივი, რომელთა მიმართებით მაჩვენებლის ფაქტობრივი მნიშვნელობის გადაჭარბება გეგმიურ მაჩვენებელზე შეფასებულია როგორც გადაჭარბებით შესრულება	ფაქტი/ გეგმა	> 150%	150%
		80-150%	80-150% (ტოლია ფაქტობრივის)
		< 80%	0%
რაოდენობრივი, რომელთა მიმართებით მაჩვენებლის ფაქტობრივი მნიშვნელობის გადაჭარბება გეგმიურ მაჩვენებელზე შეფასებულია როგორც არა სრულყოფილად შესრულება	2 – ფაქტი/ გეგმა	> 150%	150%
		80-150%	80-150% (ტოლია ფაქტობრივის)
		< 80%	0%
ხარისხობრივი/ საპროექტო მიზნები	სამეთვალყურეო საბჭო	0-100%	0-100% (ტოლია ფაქტობრივის)

10.2.5 სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასება - არის მაკორექტირებელი მაჩვენებელი და განისაზღვრება 80-120% ფარგლებში, ასახავს დირექტორატის წევრის საქმიანობის სუბიექტურ შეფასებას, მათ შორის ამა თუ იმ დამატებითი ამოცანების/ მიზნების შესრულების დონეს.

10.3. წლიური ბონუსის გაცემის წესი

10.3.1 წინამდებარე წესების 10.2.2 პუნქტის თანახმად გაანგარიშებული დირექტორატის წევრების წლიური ბონუსი გაიცემა შემდეგი წესით:

10.3.1.1 გადავადების პრინციპი:

- იმ პირებისთვის, რომელთა ბონუსის მოცულობა არ აღემატება წლიური ფიქსირებული ანაზღაურების 100%-ს და ბონუსის თანხობრივი ოდენობა არ აღემატება 500,000 ლარს (მის ექვივალენტს ნებისმიერ ვალუტაში), მოხდება 40%-ის გადავადება ამ მუხლის 10.3.1.2 პუნქტის შესაბამისად;
- იმ პირებისთვის, რომელთა ბონუსის მოცულობა აღემატება წლიური ფიქსირებული ანაზღაურების 100%, ან/და ბონუსის თანხობრივი მოცულობა აღემატება 500,000 ლარს (მის ექვივალენტს ნებისმიერ ვალუტაში), მოხდება 60%-ის გადავადება ამ მუხლის 10.3.1.2 პუნქტის შესაბამისად;

10.3.1.2 გადავადებული ნაწილი

10.3.1.2.1 თუკი დირექტორის ცვალებადი ანაზღაურება მატერიალური ოდენობისაა (აღემატება პირის წლიური ფიქსირებული ანაზღაურების 20%-ს), ცვალებადი ანაზღაურების გამომუშავების პერიოდში გადავადებული ნაწილი იყოფა სამ თანაბარ ნაწილად და გაიცემა სამი წლის განმავლობაში შემდეგი წესით:

- პირველი გადავადებული ნაწილი - საანგარიშო წლის დასრულებიდან მინიმუმ 1 წლის (t+1) გასვლის შემდეგ და არაუგვიანეს მეორე (t+2) კალენდარული წლის პირველი კვარტლის დასრულებისა;
- მეორე გადავადებული ნაწილი - საანგარიშო წლის დასრულებიდან მინიმუმ 2 წლის (t+2) გასვლის შემდეგ და არაუგვიანეს მესამე (t+3) კალენდარული წლის პირველი კვარტლის დასრულებისა;
- მესამე გადავადებული ნაწილი - საანგარიშო წლის დასრულებიდან მინიმუმ 3 წლის (t+3) გასვლის შემდეგ და არაუგვიანეს მეოთხე (t+4) კალენდარული წლის პირველი კვარტლის დასრულებისა;

10.3.1.2.2 თუკი დირექტორის ცვალებადი ანაზღაურება არამატერიალური ოდენობისაა (არ აღემატება პირის წლიური ფიქსირებული ანაზღაურების 20%-ს), მაშინ გადავადებული ნაწილი შესაძლოა გაიცეს სრულად, საანგარიშო წლის (t) მომდევნო (t+1) კალენდარული წლის დასრულებამდე.

10.3.2 დირექტორების წლიური ბონუსის როგორც გადაუვადებელი, ასევე გადავადებული ნაწილი გაიცემა ფულადი ფორმით და დენომინირდება იმ ვალუტაში, რომელშიც განსაზღვრულია დირექტორატის წევრის შრომის ანაზღაურება, იმ საანგარიშო პერიოდის ბოლო დღეს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად, რომლის შედეგებით გაიცემა წლიური ბონუსი.

10.3.3 წლიური ცვალებადი ანაზღაურების მაქსიმალური კოეფიციენტი დირექტორებისთვის არ უნდა აღემატებოდეს მათი წლიური ანაზღაურების ფიქსირებული კომპონენტის 100%, გარდა შემთხვევისა, როდესაც საკმარისი საფუძვლების არსებობისას, კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად მიღებული აქციონერთა უმრავლესობის გადაწყვეტილებით, დგინდება მაქსიმალურ კოეფიციენტზე უფრო მაღალი კოეფიციენტი იმ პირობით, რომ ყოველწლიური ცვალებადი ანაზღაურება არ გადააჭარბებს წლიური ფიქსირებული კომპონენტის 200%. აქციონერთა მიერ აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი წარმართება შემდეგი მოთხოვნების გათვალისწინებით:

ა) აქციონერები უნდა მოქმედებდნენ ბანკის მიერ მიწოდებული რეკომენდაციის საფუძველზე კოეფიციენტის გაზრდის მიზეზის შესახებ და ასევე, მათ უნდა ჰქონდეთ სრული ინფორმაცია, რა რაოდენობის თანამშრომელს შეეხება კოეფიციენტის ცვლილების შესახებ გადაწყვეტილება, რა არის მათი ფუნქციები და პასუხისმგებლობები და როგორი იქნება აღნიშნული ცვლილების გავლენა ბანკის კაპიტალზე. ბანკი ვალდებულია ყველა აქციონერს წინასწარ და დროულად მიაწოდოს ინფორმაცია განსახორციელებელი ცვლილების შესახებ;

ბ) წარმოდგენილი უნდა იყოს აქციონერთა სულ მცირე 50% და გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს დამსწრეთა სულ მცირე 66%-ის თანხმობით. თუ დამსწრეთა რაოდენობა ნაკლებია 50%-ზე, გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს დამსწრეთა სულ მცირე 75%-ის თანხმობით, ამასთან, იმ პირობა, რომელთა ანაზღაურებასაც ეხება აღნიშნული ცვლილება, ხმის უფლების მქონე აქციების ფლობის შემთხვევაში, არ უნდა მიიღონ კენჭისყრაში მონაწილეობა;

გ) ბანკმა დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს ეროვნულ ბანკს დაგეგმილი ცვლილების შესახებ, ასევე, მიაწოდოს მას ინფორმაცია სავარაუდო ახალი მაქსიმალური კოეფიციენტის შესახებ და დაასაბუთოს, რომ აქციონერთა მიერ გადაწყვეტილების დამტკიცების შემთხვევაში ახალი მაქსიმალური კოეფიციენტი ხელს არ შეუშლის ბანკის მიერ მოთხოვნების შესრულებას, მათ შორის, კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან შესაბამისობას. გარდა ამისა, აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, ინფორმაცია დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ეროვნულ ბანკს.

10.4. ცვალებადი ანაზღაურების გადავადებას დაქვემდებარებული ნაწილის კორექტირებები

10.4.1 დირექტორატის წევრების შესაბამისი სააღრიცხვო წლის გადავადებას დაქვემდებარებული ცვალებადი ანაზღაურების (შემდგომ „გადავადებული ბონუსი“) განსაზღვრის, მისი შემადგენელი ნაწილის და გაცემის ვადების შესახებ (10.3.1.2 პუნქტის მოთხოვნების დაცვით), გადაწყვეტილებას იღებს სამეთვალყურეო საბჭო“.

10.4.2 დირექტორატის წევრებისთვის წინა პერიოდის გადავადებული ბონუსის ნაწილის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს სამეთვალყურეო საბჭო, გადავადების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან, შესაბამისი სამი წლის განმავლობაში.

10.4.3 წლიური ბონუსის კორექტირების /არ გადახდის ან მისი ნაწილის დაბრუნების შესახებ გადაწყვეტილებას სამეთვალყურეო საბჭო იღებს შემდეგ შემთხვევაში:

10.4.3.1 დირექტორატის წევრის ისეთი ქმედება, რამაც მნიშვნელოვანი ზარალი მიაყენა ბანკს; ამ ქვეპუნქტის მიზნებისთვის მნიშვნელოვან ზარალად მიიჩნევა ზიანი ბანკის მთლიანი აქტივების 1%-ის და მეტის ოდენობით, ან ისეთი ზარალი, რომლის შედეგადაც ბანკი დაარღვევს სეზ-ის მთლიანი საზედამხედველო, პირველადი, ან ძირითადი პირველადი კაპიტალის მოთხოვნებს

10.4.3.2 დირექტორატის წევრი ველარ აკმაყოფილებს დადგენილ შესაფერისობის სტანდარტებს;

10.4.3.3 დირექტორატის წევრის მიერ ჩადენილია არამართლზომიერი ქცევა ან არსებითი გადაცდომა, მათ შორის ეთიკის / ქცევის კოდექსის ან სხვა შიდა წესების დარღვევა;

10.4.3.4 ბანკის ფინანსური მაჩვენებლების / კონკრეტული ბიზნეს ინდიკატორების მნიშვნელოვანი გაუარესება; ასეთ გაუარესებდ შესაძლოა ჩაითვალოს შემთხვევა, როდესაც ბანკი დაარღვევს სეზ-ის მთლიანი საზედამხედველო, პირველადი, ან ძირითადი პირველადი კაპიტალის მოთხოვნებს

10.4.3.5 არსებითი გადაცდომები/პრობლემები ბანკის რისკების მართვის კუთხით; იმ შემთხვევაში, თუ დირექტორატის წევრის განზრახი ქმედებით ან უხეში დაუდევრობით ბანკს მიაღწა მატერიალური ზიანი, ბანკს უფლება აქვს დაიბრუნოს გადახდილი ანაზღაურება სრული მოცულობით. ამ ქვეპუნქტის მიზნებისთვის მნიშვნელოვან ზიანად მიიჩნევა ზიანი ბანკის მთლიანი აქტივების 1%-ის და მეტის ოდენობით

10.4.3.6 ბანკის ეკონომიკური/საზედამხედველო კაპიტალის საკმარისობის ნორმატივების მნიშვნელოვანი გაუარესება. აღნიშნული გადაცდომები/პრობლემები შესაძლოა გამოწვეული იყოს როგორც დირექტორის მონაწილეობით, ასევე ზოგადი ეგზოგენური ეკონომიკური ფაქტორებით (დირექტორის უშუალო მონაწილეობის გარეშე). ნორმატივების ასეთ მნიშვნელოვან გაუარესებად შესაძლოა ჩაითვალოს შემთხვევა, როდესაც ბანკი დაარღვევს სეზ-ის ძირითადი პირველადი, მთლიანი პირველადი, ან მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ ოდენობებს.

10.4.3.7 დირექტორატის წევრის ქმედება ან უხეში დაუდევრობა, რომელმაც გამოიწვია ბანკისთვის კანონმდებლობით/რეგულატორის მიერ დადგენილი სანქციის დაწესება.

10.4.3.8 ამ პუნქტის 10.4.3.4; 10.4.3.5; და 10.4.3.6 ქვეპუნქტებით აღწერილ შემთხვევებში, იმ შემთხვევაშიც კი თუკი დირექტორატის უშუალო მონაწილეობით არ არის გამოწვეული აღნიშნული შემთხვევები, გადავადებული ანაზღაურების შემცირება (malus) მაინც შეიძლება მოხდეს. შესაძლებელია ასევე გადავადებული ცვალებადი ანაზღაურების სრული ოდენობით დაბრუნებაც (clawback), თუმცა აღნიშნული შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, თუკი ამ პუნქტების აღწერილი შემთხვევები დირექტორის უშუალო მონაწილეობით არის გამოწვეული.

10.4.4 10.4.3 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევების გარდა, წლიური ბონუსის კორექტირების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისთვის სამეთვალყურეო საბჭოს განიხილავს ასევე შემდეგ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ მახასიათებლებს:

10.4.4.1 ეკონომიკური კაპიტალი, მოგება, ამონაგები რისკით შეწონილ აქტივებზე

10.4.4.2 კანონმდებლობასთან შესაბამისობის დარღვევები, რისკის ლიმიტის დარღვევები, შიდა კონტროლის ფუნქციების მიერ გამოვლენილი მახასიათებლები.

10.4.4.3 საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2013 წლის 28 ოქტომბრის #100/04 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ“ დებულების 84 მუხლის მოთხოვნები.

10.4.5 დირექტორატის წევრის მიერ ბანკში დაკავებული პოზიციის დატოვება (საკუთარი სურვილით ან მხარეებს შორის შეთანხმებით) არ არის ცვლადი ანაზღაურების გადავადების განსაზღვრულ დროზე ადრე შეწყვეტის ან მისი კორექტირების საფუძველი, თუ არ არსებობს კორექტირების სხვა მიზეზები (10.4.3 პუნქტის შესაბამისად).

10.5. დირექტორატის წევრებს არ აქვთ უფლება, რისკის შესამცირებლად გამოიყენონ ცვალებად ანაზღაურებასა და შესაბამის ვალდებულებებთან დაკავშირებული დაზღვევა და პირადი ჰეჯირების სტრატეგიები გადავადებულ, ცვალებად ანაზღაურებასთან მიმართებით.

10.6. დირექტორატის წევრებისთვის, რომლებიც ამავდროულად დასაქმებულნი არიან ჯგუფის წევრ საწარმოებში, ბანკში გაწეული საქმიანობისთვის გაცემული ანაზღაურების მიმართ ამ წესით განსაზღვრული ანაზღაურების პოლიტიკის მოთხოვნები უნდა გავრცელდეს ჯგუფის დონეზე. ბანკის ფაქტიური/მიმდინარე მდგომარეობიდან გამომდინარე, რომელიც მათ შორის გულისხმობს ბანკისათვის საოპერაციო/საკრედიტო საქმიანობის შეზღუდვას, დირექტორატის წევრების ანაზღაურების აღნიშნული წესი მიმდინარე ეტაპზე არ მოქმედებს.

აქციონერების მიერ (მშობელი კომპანია) ბანკისგან მიღებული შემოსავალ-ხარჯები წარმოდგენილია ათას ლარში ქვემოთ მოცემულ ცხრილში:

	2024	2023
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი	-	-
საპროცენტო ხარჯი	(8,148)	(8,642)
საკომისიო ხარჯი	-	-
ნმინდა შემოსულობა უცხოურ ვალუტაში შესრულებული გარიგებებიდან	-	-
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-	-

11. პილარ 3-ის ანგარიშგების დანართები

ბანკის საქმიანობასთან დაკავშირებული სხვა მაჩვენებლები მოცემულია ცალკე დანართებად.

